

ISKRE

LETNIK: 40 | ŠTEVILKA: 2

MAREC 2008

1907

The first part of the year was spent in the
 field, and the second part in the
 laboratory. The results of the
 experiments are given in the
 following tables.

Experiment	Result
1	...
2	...
3	...
4	...
5	...
6	...
7	...
8	...
9	...
10	...
11	...
12	...
13	...
14	...
15	...
16	...
17	...
18	...
19	...
20	...
21	...
22	...
23	...
24	...
25	...
26	...
27	...
28	...
29	...
30	...
31	...
32	...
33	...
34	...
35	...
36	...
37	...
38	...
39	...
40	...
41	...
42	...
43	...
44	...
45	...
46	...
47	...
48	...
49	...
50	...

The results of the experiments are given in the following tables.

The results of the experiments are given in the following tables.

Kako prijetno bi se bilo ponovno prebuditi ob zvokih ptičjega petja in s sončnimi žarki v očeh, ko bi rad še malce zadremal. Tako pa ... Kamorkoli nam seže pogled, vidimo, da je vse tako, kot je bilo – megla, sivine, veter, dež ipd. Namesto, da bi vreme počasi vabilo dijake iz zimskega spanca, dobrodušno ostaja isto. Tudi namesto prebujajoče se narave osvetlijo sivi vsakdan le kontrolke in testi, ki nas po enačbi $v^2=2gh$

(in še nekaj drugih variacijah) spustijo iz sanjarjenja na Pampers oblakih v Mrtvo morje. Pa nič bat'! Tu smo sedaj mi, nove Iskre, da vas spravimo v boljšo voljo in izbezamo sonce izza oblakov!

V tokratnem uvodniku vas, žal, ne bomo nagovorili k sodelovanju. To pa zato, ker so nas nekateri, ki dejansko vedo za uvodnik in ga tudi preberejo (sicer bolj ali manj zaradi: »Pismo! Prav noben ne prebere uvodnika!«), prijazno opozorili, da smo že rahlo dolgočasni z lajnanjem vedno ene in iste pesmi v stilu »Prosimo za vaše izdelke, prispevke ...«. Zato bomo raje govorili o rožicah, sončku in močeradnih. Šala, šala.

Rada bi pohvalila in se zahvalila vsem, ki tako ali drugače sodelujete pri nastanku Isker. Da se nas časopis razvija v pravi smeri in se besede naše mentorice: »Rada bi, da bi bile Iskre predvsem vaš časopis, ja?« uresničujejo, potrjujejo tudi mnoge tu in tam izsiljene, khm, pardon, slišane pozitivne kritike na zadnjo izdajo. Pozitivne predvsem v tem smislu, da Iskre niso tako lesene in dolgočasne, pač

pa odražajo naš mlad in razposajen mladostniški duh. Smo pa dobili tudi kritiko (toliko, da nas ni infarkt). Da so naslovnice pretemne. Saj veste – najprej je bila črno-rdečkasta, potem črno-oranžna in nazadnje črno-modra. Prišli smo na idejo, da bi lahko bila naslednja črno-rumena in še naslednja črno-zelena. Da bodo v simbiozi z ostalimi. Pa smo se iz neznane razloga premislili. In še naprej mislili ... Potem pa je neka oseba (želi biti neimenovana, pa itak večina od vas pozna Natalijo, a ne?) dala predlog, da bi bila naslovnica živo rožnato-zelena. Pa smo spet rekli: »Ma neee ...« In se odločili za alternativo.

No, dovolj besedičenja – žal nismo tako lepi in redkobesedni kot Morticia Adams, zato naj vam zaželimo le, da bi uživali ob raziskovanju notranjosti Isker in posebnih prilogi. Pa »Zaupajte vase in v svoje sposobnosti« in da bi se čim bolj spoprijeli z vsemi poleni, ki vam jih šola meče pod roke.

Veliki Vlado™ vas gleda!

UREDNIŠTVO

SOJSKO GLASILO

37.014.77

ISKRE
Iskre
inv. št.: K /

17488

POROČILO Z MIKLAVŽEVANJA	4
2. ŠOLSKI PLES	5
JASLICE	6
GOSLAČ NA STREHI	7
OGLEDI FOTOGRAFSKIH RAZSTAV	8
PESMI ZA ODDIH	9
ŽIVLJENJE V ROŽNATEM	10
DRSANJE	12
PLAVANJE	12
DUHOVNI VIKEND 1. A	14
DUHOVC A LA 3. A	15
PUST 2008	16
KULTURNI DAN	18
FILM	18
DELAVNICA PROTESTANTSKE GLASBE	18
Z BESEDO V SVET	20
PREVAJANJE MATEVŽEVEJA EVANGELIJA	22
ROMI ALI CIGANI?	23
KOŠČEK BENINA IN TOGA V SLOVENIJI	25
VIPAVSKI KRIŽ	27
ZNANSTVENI TOKOVI V TRUBARJEVEM ČASU	30
BOCVANA	32
SLIKA POVE VEČ KOT TISOČ BESED	34
OD POLJSKE DO BRUSLJA ZA SPREJEMANJE RAZLIČNOSTI V EVROPI	36
DI(V)JAK MAJA D.	38
IZMENJAVE	40
INTERVJU Z LAURO WINKLER	41
O MODELARSTVU IN MENI	43
GORSKO KOLESARJENJE	48
KAKO NASTANE ČLANEK ALI KRATEK TEČAJ ZA	
ŠKOFIJCE, DA BODO ZNALI NAPISATI KAJ ZA "ISKRE"	52
KAJ SI BODO ŠE IZMISLILI?	54
HAIKU	55
NE ZANIMA ME ...	57
PRINCESA KRVI	58
OBTOŽBA	59
NAPAKE NAJSTNIKOV	61
ZGODBICA	62
KOLOFON	64

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VIPAVI

DOGODKI NA NAŠI ŠOLI

POROČILO Z MIKLAVŽEVANJA

V četrtek, 6. decembra 2007, se je na Škofjski gimnaziji v Vipavi odvijalo že tradicionalno miklavževanje.

Letošnji 4. letniki so se za prijetno vzdušje ob tem dnevu, ko nas obdari dobri sveti Miklavž, še kako potrudili. S prijetnim, pestrim, zanimivim, razburljivim in predvsem zabavnim programom so nas popeljali na rdečo preprogo in nas povabili, da smo imeli čast biti zraven ob podelitvi vrhunskih filmskih nagrad – Vladov. Nagrade je publika navdušeno pozdravila in z njimi delila veselje ob prejemu nagrade. Celotno dogajanje so popestrile reklame, ki smo jih pripravili dijaki prvih, drugih in tretjih letnikov.

1. a nas je opozoril na globalno segrevanje, 1. b pa nas je spomnil, zakaj so dijaki na ŠGV tako pridni. 1. c je predstavil ide

jo o novih žvečilkah – Škofjskih Gumijastih Velikanih, 2. a pa nas je opomnil, da je Labelo še vedno »in«. 2. b nas je zabaval pri zdravniku, 2. c pa z idejo o novih športnih copatih. 3. a nam je premierno predstavil še čisto nov akcijski film (kmalu tudi v naših kinematografih), 3. b nas je popeljal v najnovejši resničnostni šov – Big Jesus, 3. c pa se je predstavil v vsej svoji zasedbi. Vmesno dogajanje so dodatno popestrile glasbene točke. Obiskali so nas tudi Superman in nekaj drugih filmskih junakov.

Skratka: tistim, ki smo si ogledali letošnje miklavževanje, zagotovo ni žal, da smo si vzeli dve uri, kolikor je ta slavnostna prireditev trajala, saj je ta čas minil bliskovito hitro. Tisti, ki pa ste dogajanje na Škofjski gimnaziji zamudili, vam je dovoljeno potožiti, takoj nato pa si obljubite, da nas obiščete naslednje leto ...

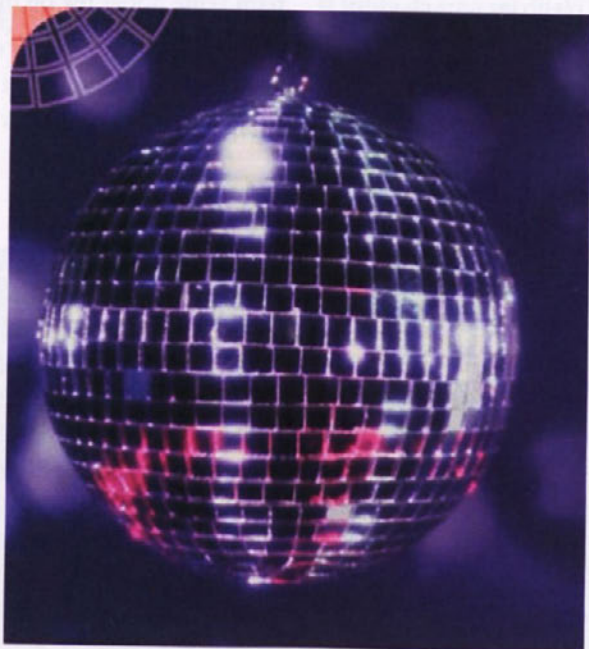
ANA GREGORIČ, 1. C

2. ŠOLSKI PLES

Če ste v prvi številki letošnjih Isker lahko prebrali o nadvse prekrasnem prvem šolskem plesu, tokrat žal ne bo tako. Drugi šolski ples, ki se je zgodil 20. 12. 2007, je bil vsaj glede na pričakovanja nekaterih dijakov skorajda polomija. Člani tako imenovanega OZP-ja (Odbora za ples) so se po prvem šolskem plesu odločili, da med dijaki naredijo manjšo anketo, s katero bi dobili podatke za izboljšanje nadaljnjih plesov. V zvezi z vprašanjem o izboru glasbe je bila večina anketirancev mnenja, da se je vrtelo preveč »rave muzike«. Tako smo nekateri pričakovali, da bomo na naslednjem plesu lahko uživali ob glasbi za vse okuse. Vendar smo se

všteli. Lahko bi rekli, da je bil izbor glasbe drugega plesa še trikrat slabši. Glede na predhodno oglaševanje in obljubljanje članov OZP-ja je bil marsikdo razočaran. Torej dragi člani OZP-ja, kot ste morda že opazili, je na naši šoli zelo malo ljudi, ki bi jim poslušanje »rave glasbe« tako zelo ugajalo, da bi šolske plesе najraje spremenili v rave partyje. Mislim, da je bil odbor ustvarjen tudi in predvsem zaradi boljšega delovanja plesov, njihove organizacije ter njihove izboljšave, zato če že delate ankete, upoštevajte tudi mnenja drugih dijakov, kajti prav oni so tisti, ki hodijo na vaše plesе.

SHADE

JASLICE

Ves je bel, zasanjan, tih ...

Zgodilo se je 21. grudna leta Gospodovega 2007. Trije možje in ena dama so korakali po osamljenih hodnikih Škofijske gimnazije in poslušali razburljive opise jaslíc na »spolni generaciji mahov« (citiramo gospo Breščak). Kdo bo zmagal? Čigav govor bo najbolj navdušil ocenjevalce ...? Napetost je naraščala in vsi dijaki ŠGV smo cele počitnice hujšali, da bomo lahko v naše trebuščke spravili slastno, mastno pico.

Na dan razglasitve rezultatov je 2. šolsko uro v razred prikorakala naša razredničarka. Sledila je ura italijanščine, pri kateri je bila profesorica nenavadno dobre volje. Pozneje nam je ob sporočilu, ki je bilo povedano po zvočniku, hitro postalo jasno, od kod izvira njeno veselje. »Juhu, zmagali smo!« (šlik šlak korenčka)

No, pa naj vam še malo povemo, kaj so naše jaslíc pravzaprav predstavljale. Kot glavno vrednoto v družini smo si izbrali POVEZANOST. To vrednoto smo poudarili v vseh detajlih naših jaslíc. Marijo in Jožefa smo povezali z Jezusom, ki ju je združil v pravo družino. V kotu se je po steni razpenjala smreka, ki smo jo izdelali iz blaga. Na vrhu le-te je visela zvezda repatica, ki je kazala proti vravici iz rafije, na kateri so bile obešene slike članov 2. a. Ena izmed teh slik je tudi slika naše »mame«, ki nas je ob pripravi jaslíc in ves čas v letu podpirala in vzpodbujala. Za konec pa se zahvalujemo vsem, ki nam želite dober tek ob pici ... Za vas pa bo to mogoče kdaj drugič .

2. A

GOSLAČ NA STREHI

V četrtek, 10. 1. 2008, je najbrž marsikateri od dijakov ŠGV vzkliknil, da boljše predstave ni videl za časa svojega življenja. Ogladali smo si namreč izvrstno delo Goslač na strehi v izvedbi Mestnega gledališča Ljubljana.

Zgodba govori o Judu, očetu petih hčera, od katerih so tri godne za ženitev. Zgodba je postavljena v čas na prelomu minulega stoletja, ko judovski narod pretresa vrsta odredb in omejitev. Ženitev hčera naj bi bila domena med očetom in ženinom, tu pa se zgodba zalomi. Vsaka od deklet si izbere svojega izbranca. Najstarejša očeta še vpraša za dovoljenje, srednja le še za blagoslov, najmlajša pa se poroči na lastno pest in povrh vsega še z ruskim vojakom, kar je za Jude velika žalitev. Na koncu zgodbe so vsi judovski prebivalci vasi izgnani in morajo oditi vsak na svoj konec.

Ostanejo le še tesne vezi med ljudmi, zlasti družino, ki nas povezujejo vsaj v mislih.

Prav te vezi so tudi glavno sporočilo zgodbe. Oče je razpet med moralnimi načeli, ki mu jih narekujejo njegova tradicija in vera, ter med ljubeznijo do lastnih hčera, ki si vsaka v svojem izbrancu najde edino pot do sreče, pa čeprav si s tem izbere težko pot preživetja.

Zgodba, ki ti da misliti, pa vendarle smo se ob predstavi nasmejali in dodobra razvedrili. Muzikal je trajal preko dve uri in je postregel z dobrimi pevskimi in plesnimi nastopi ter izjemno igralsko zasedbo. Ta dva aduta sta dala že tako tekoči in zanimivi zgodbi še lepšo podobo. Drznem si trditi, da smo vsi dijaki brez kančka dolgočasje in klepetanja spremljali dogajanje na odru in kasneje, še lep del poti nazaj proti Vipavi, komentirali zgodbo in odlično igro, ki smo ji bili priča!

ANA KRIŽNIČ, 1. B

OGLEDI FOTOGRAFSKIH RAZSTAV

Člani fotografskega krožka ne hitijo samo s fotoaparatom v roki po šoli ali izven nje, temveč skrbijo za svojo razgledanost in fotografsko formacijo. V minulih mesecih smo si ogledali kar tri odmevne fotografske razstave; dve v Pilonovi galeriji v Ajdovščini in eno v restavraciji Vipavskega hrama. Prva obiskana razstava je predstavljala Milana Klemenčiča, pionirja slovenske barvne fotografije, ob stoletnici nastanka njegovih barvnih posnetkov v Šturjah leta 1907. Svoje popotniške fotografije, motive iz narave in portrete je uporabljal predvsem kot predloge za slikarska in lutkovna dela.

Razstava FotoCastrum 07 – ob robu je nastala po fotografskem srečanju priznanih in uveljavljenih primorskih fotografov. Oživila je spomin na ajdovskega umetnika Danila Lokarja v očeh sodobnih ustvarjalcev. Pilonove fotografske stvaritve so služile fotografom kot poučne izkušnje, ki so omogočile preslikovanje umetnikovega opusa, doživljanje njegove hudomušne narave in pričevanja, prenesena v sodobnost. Po razstavi fotografij s 5. natečaja Kruh in Vino 2007 pa nas je popeljal gostoljubni domačin Oton Naglost, ki si je tudi letos prislužil nagrado, tokrat tretjo, za fotografijo Zavetnik. Dijaki so sproščeno komentirali posamezne fotografije, izmenjevali poglede z izkušenim fotografom in poiskali sebi najljubšo.

NADJA PREGELJC

PESMI ZA ODDIH

SVOBODE NI

Svobode ni.

Je le sivina, strt objem, pogled zazrt ...
Z lažjo pod roko se človek podaja v ta
svet,
v svet zavisti, strtih src ...

In ko me zlomi dotik, onemim,
zarijem pogled v tla,
nikomur ne pustim, da me spozna ...
Zavijem se v tančico črnine, jočem v sebi
in postajam tujka tebi ...

ŠEPET V MENI

Šepet, odbit od gladkega zidu življenja,
ki se utaplja v odmev.
Edinstvenost je le razkroj sanjske utopije

...

Poglej, koliko trenutkov, zgnetenih v
ničevost življenja:
Ena misel, en pogled, en sam razbit svet.
Tok, tok – človek, odpri vrata duše, da
nastane preprih.

Višek sveta, razpet med naju dva, prepre-
den z nitjo melanholije ...

Majhne, lačne srčne stopinje grejejo
mrzlo srce.
Enkrat me bo svet ujel, zato bežim pred
njim.
Nočem, nočem zaigranega nasmeha.
Iščem se, iščem te, prosim, ne pusti me
same.

METULJI SVETA

Pazi, da ne stopiš na krila
belih metuljev, nevidnih v vetru,
ko ranjeno, mrtvo valovijo ...

Spuščajo se v mraku, puščajo srebrno
sled
bolečine ... kot biseri
morskih valov v mesečini.

Pššš, v prhutanju se sliši njihov
šepet, razdrobljen v drobce trenutka ...

Pazi, da ne raniš majhnih metuljev,
ki so padli na tla, med mrežo ljudi
s pogledi uprtimi predse, v čevljih,
ki ne zaznajo pohojenih kril.

Na nebu je nešteto kril:
Letijo, letijo k svobodi.
Na tleh je nešteto kril:
ujetih, polomljenih, belih ...

Prosim, bodite nežni, metulji letijo v
nebo!

MAJA VATOVEC, 2. B

ŽIVLJENJE V ROŽNATEM

V ponedeljek, 14. januarja, smo si člani filmskega abonmaja v koprskem Koloseju ogledali biografsko dramo pariškega slavčka Edith Piaf z naslovom: Življenje v rožnatem (La Môme oz. La Vie en Rose). Film nas s svojim čustvenim nabojem, ki sodobnega človeka premakne v čuten svet glasbe in osebne intime, ni pustil ravnodušnih. Ta zadnja filmska priredba življenja Edith Piaf poskuša z nelinearno zgodbo zelo osebno in nevsiljivo približati njeno tragično življenjsko zgodbo, polno maničnih nihanj med življenjskim navdušenjem in popolnim zlomom. Pokaže se nam z vseh zornih kotov. Od ranega otroštva, ko so jo vzgajale prostitutke v bordelu, preko prvega nastopa, ki ga je uredil lokalni gangster Gerard Depardieu, petja na ulici, kjer ji je družbo delala nenehno pijana prijateljica Momone, mimo prve prave zaljubljenosti v boksarja Marcela Cerdana, ki je umrl v letalski nesreči, mogočne slave, ki se ji je poklonila celo Marlene Dietrich, do zasvojenosti in drugih resnih zdravstvenih težav, ki so jo pahnilo v posteljo in jo spremenile v nepokretno starko. To posebno in neponovljivo žensko z neusahljivim virom optimizma, ki je celo v življenjskih nesrečah videla srečne trenutke, je vrhunsko upodobila francoska igralka Marion Cotillard, ki je tudi letošnja nominiranka za oskarja. Poleg dobre igre se lahko film pohvali tudi z odlično fotografijo, kamero in masko,

ki poskrbijo, da je film kljub preskokom v času enako gledljiv in atraktiven. Z mogočnim zaključkom, ob Edithinem prepevanju ene izmed njenih največjih uspešnic Non Je Ne Regrette Rien (Ne, nič ne obžalujem), film tudi zajame celotno bistvo in globino same vsebine, kar je še ena značilnost dobrega evropskega filma. Vsekakor priporočam ogled.

MARJETA HRVATIN, 4. A

LA VIE EN ROSE

V ponedeljek, 14. 1., smo si člani filmskega abonmaja v koprskem Koloseju ogledali film La vie en rose oz. Življenje v rožnatem. Biografska drama prikazuje življenje največje francoske šansonjerk Edith Piaf, prepleteno z neverjetnimi življenjskimi preizkušnjami, vzponi in padci. Potem ko jo zapustijo starši, mlada Edith pristane v podeželskem bordelu, a zahvaljujoč svojemu glasu ji ni potrebno prodajati telesa. Odkrije jo premožni Louis in jo zaposli kot pevko, a njena kariera zares zacveti šele po njegovi smrti. V New Yorku pod velemestnimi lučmi lahko uživa kot prava diva in spozna pravo ljubezen, toda pod masko odločne pevke se skriva zlomljiva duša, ki hitro podleže skušnjavi mamil, življenjske sanje pa so ji vse bolj oddaljene.

Krhka, a neuničljiva Piaf, ki je izgorevala za svojo umetnost in se ji posvečala ter predajala do zadnjega izdihljaja, je najbolj nesmrtna med pevkami. V času instant

popevk nas še vedno globoko ganejo nje-
ne pesmi Ne, ničesar ne obžalujem, Mi-
lord, Življenje v rožnatem ... Piaf je ena
redkih osebnosti, ki jo sprejemajo moški
in ženske, mladi in manj mladi. Njen glas
fascinira vse – ne glede na družbene ali
kulturne pregrade. Vsi se prepoznajo v
njej. Njeno življenje je tako
zanimivo in zapleteno, da si največji pisa-
telj ne bi mogel izmisliti boljše zgodbe.

Za njeno osupljivo usodo se skriva duša
umetnice in srce ženske. Ko je leta 1963
umrla, se je v Parizu med njenim pogre-
bom prvič po drugi svetovni vojni ustavil
promet.

SHADE

ZIMSKI ŠPORTNI DAN

DRSANJE

Sreda, 18. januarja 2008, je bil dan, ki smo ga vsi škofijci že težko pričakovali. Imeli smo zimski športni dan, torej dan brez pouka. Nekateri so se ta dan odločili izkoristiti za plavanje, drugi za smučanje, jaz pa sem se pridružila skupini, ki je odšla drsat. Pot do Piancavalla je trajala malo več kot uro in pol, a smo si vožnjo popestrili sami z živahnimi pogovori in je zato minila zelo hitro. Vsak se je želel čimprej preizkusiti v tej (večinoma) še neznani veščini, zato smo pohiteli v kolono, ki je čakala na drsalke. Nato smo se nerodni spravili na ledeno ploskev, ki nas je tiho in mirno čakala. A ni dolgo ostala taka. Sprva smo bili še vsi omotični in skrajno previdni, sploh tisti, ki so se kot drsalci preizkusili prvič. Kmalu pa smo se živeli in pusto ledeno ploščad so zapolnili naši veseli pogovori in smeh ob neuspelih poskusih različnih figur. Tri ure (od 10. 00 do 13. 00), kolikor smo imeli na voljo za drsanje, so še prehitro minile. Utrujeni smo se vrnili na naše avtobuse, popadali na sedeže in marsikateri je svoje drsalske podvige nadaljeval v sanjah. Prepričana sem, da si bomo ta dan zapomnili, saj smo spletli ali vsaj utrdili veliko prijateljstev in skupaj preživeli čudovit dan.

ANA GREGORIČ, 1. C

PLAVANJE

Po dolgem obdobju slabega vremena se nam je kot nalašč tistega lepega dopoldneva prikazalo sonce. Nebo je bilo brez oblačka, kamorkoli ti je segal pogled, ravno pravšnji dan za kopanje, pa čeprav sredi zime. Ko smo se stlačili na avtobus, ki je bil za vse nas skoraj pretesen, smo veselo odrinili proti Koprju – v Žusterno. Čas na avtobusu je hitro minil in takoj smo prispeli, hitro smo si izbrali omarice in se preoblekli ter skočili v bazen. Najprej smo imeli nekaj osnovnih vaj iz plavanja, pri katerih smo se bolj malo naučili, zato pa veliko nasmejali. Potem je sledilo prosto plavanje, seveda ga je bilo bolj malo, saj smo se raje zapodili po toboganu in uživali v vodnih masažah. Tako smo preživeli 3 urice čofotanja po vodi. Na koncu se je bilo treba dobro osušiti in počakati pri vhodnih vratih. Imeli smo srečo, da so bila ta avtomatska in se niso zapirala, ko smo po profesorjevem dovoljenju tekli skozi, da bi čimprej pomalicali. Čas brez obeda in plavanje sta namreč naredila svoje, to smo morali navedniti. Po malici smo se zopet spravili na avtobus in krenili na pot, ki se je marsikdo od nas ne spominja, saj jo je prespal.

TADEJ KOVAČIČ, 1. C

SMUČAMO RADI

Tudi letos smo se ŠGV-jevci nekega sončnega dne odpravili v Zoncolan. Vtisi naših najboljših smučarjev:

Ob vpisu na seznam smučarjev sem malce omahovala, mogoče prav zaradi nevednosti, kako bo in strahu, da ne znam več smučati. A kaj kmalu sem se pridružila skupini sošolcev, ki so že nestrpno pričakovali odhod v zasnežene gore.

Šele zdaj vidim, kako zelo je bil moj strah odveč. Predvsem zato, ker imam tako super sošolce. Zmenili smo se, da bomo skupaj smučali. In tudi smo, brez ene same pripombe presmučali celo smučišče po dolgem in počez.

Dan nam je še dodatno polepšal sonček, ki je močno pripekal na brezhibnem nebu. Nasmejala nas je naša polomljena italijanščina (no, no, no, un pomfri!:) in padci naših najboljših smučarjev. Nazadnje smo se izmučeni od neprestanega smučanja zatekli v topel avtobus.

Bilo je FANTASIČNO.

KRISTI

Bilo je res SUPER, niti nimam pravih besed, ki bi lahko opisale takratno vzdušje. Dobra družba, lepa dekleta, naraven sneg in čudovito sončno vreme so bili glavni vzroki, da nam je bilo lepo. Skratka, že čakam na naslednjo zimo, da ponovno odidemo pod pobeljene vrhove in se prepustimo fantaziji zime.

LUKA

Bil je lep dan, sneg tudi in v družbi prijateljev je dan kar hitro minil.

MIHELA

Hvala vsem tistim "ta glavnim" na ŠGV, ki so poskrbeli, da smo se lahko nasmučali.

HANA

Se vidimo naslednje leto! (Če mi bodo "pancarji" še prav ...)

UROŠ

DUHOVNI VIKEND

1. A

V sredo, 31. 1., smo se z razredom (1. a) odpravili na duhovni vikend. Od višjih letnikov smo izvedeli veliko o tako imenovanem duhovcu, vseeno pa je bilo to za nas nekaj novega. Tako smo se z g. Reb-
cem vsi zadovoljni podali v Klanec, kjer naj bi preživeli lepe skupne dni.

Prvi dan smo si ogledali dom duhovnosti in se razpakirali. Po večerji pa so nas animatorji z žrebanjem razdelili v tri skupine, ki so ostale do zadnjega dne.

S pomočjo zgodbic, ki nam jih je pripravil profesor, so se razvili prav zanimivi pogovori. O določeni zgodbi smo lahko najprej sami v tišini razmišljali in razvijali svoje mnenje. To smo predstavili naši skupini in tako so se začele debate. Z nekim 'skupnim mnenjem' smo prišli pred cel razred in se o tem pogovarjali. Takrat so se nam porajala različna vprašanja, na katera nam je rektor brez zadržkov odgovoril.

Poleg tega, da smo izvedeli še kaj več o sicer nam znanih temah, kot so zaljubljenost, izražanje ljubezni in držanje za roke, smo se učili življenja v skupnosti. Učili

DOGODKI NA NAŠI ŠOLI

smo se deliti stvari, pomagati si in se med seboj poslušati. Ugotovili smo, da imamo ljudje različna stališča in da je potrebno poslušati in razumeti tudi druge, ki o tem in onem ne razmišljajo tako kot ti.

Za duhovni vikend smo se Bogu zahvalili pri zaključni sveti maši. Tu so se nam pridružili še starši, ki nam neprenehoma stojijo ob strani in nas podpirajo in usmerjajo. To je omenil tudi rektor pri pozdravu miru, ki ga je pripravil na prav poseben način. Dijaki smo stopili k svojim in tako prinesli lučko miru (bila je svečnica) v svoje družine. Dijaki, po katere starši niso mogli priti, so stopili v krog z rektorjem, animatorji in razrednikom, ki nas je zadnji dan obiskal. Po sv. maši je sledila pogostitev, potem smo se poslovili od sošolcev in veseli odšli domov.

Duhovni vikend nas je med seboj zelo povezal. Spoznali smo sošolce, s katerimi se prej pri pouku nismo družili. Teh nekaj dni smo se res dobro razumeli in bi jih z veseljem podaljšali. Ker pač to ne gre, komaj čakamo na naslednje leto.

LUKA NOVAK &
MARIJA BUSIJA

DUHOVC A LA 3. A

31. 1. smo se tudi mi, 3. a, odpravili na duhovni vikend, in sicer v Dole. Na začetku smo s profesorji težko uskladili datum duhovnega, tako da g. Albreht zaradi obveznosti ni mogel z nami, nadomestil pa ga je g. Vidmar. Kot vsi 3. letniki do sedaj smo tudi mi spoznavali new age, nove filozofije te dobe in hkrati sami sebe in svojo poklicno usmerjenost.

Z gotovostjo lahko trdimo, da smo imeli najboljše kuharje, ki so nas tri dni razvajali, da smo s pogumom premagali mraz in spali na seniku ... No, vsaj prvi dan, a tudi to je nekaj. Premagali smo tudi strah pred temo, ko smo kres postavili kar sredi gozda, ob njem peli in plesali.

S tem naj bi pregnali zimo, a po vsej verjetnosti smo jo le priklicali, ker je že naslednji dan snežilo. In čeprav si nismo dokazali nadnaravne moči v premagovanju vremena ali v hipnotiziranju ... smo si dokazali nekaj pomembnejšega. Da se znamo še vedno poslušati, razrešiti težavo že v njenem izvoru in da smo še vedno pripravljene graditi skupnost. To so pokazale tri neprespane noči. Zakon je b'lo!

SARA

PUST 2008

»KAJ PA STE VI?«

Škofijska gimnazija (naša, da ne bo pomote) že tako slovi kot šola brez predsodkov in kot tista, ki zagovarja enakopravnost med dijaki, če pa bi zunanji obiskovalec prišel na obisk davnega 5. februarja, bi se prepričal, da sprejmemo medse vse in vsakogar.

Če si se, ti lenoba, na pustni torek le malce sprehodil po šoli, kar ne vzame veliko časa, si prav gotovo naletel na pisano množico 'dijakov'. Čarovnice (kristjani smo postali strpnji do vas, zato se nikar ne skrivajte več), okostnjaki (Kdaj boste dojeli, da ti ne vstajajo od mrtvih?!), gigantske pikapolonice in žabe, mačke in miši, barvice, obiskali so nas hipiji (Peace, man! Ali nekaj takšnega ...), dojenčki, kavbojci in Indijanci, dekleta z napakami takšnih in drugačnih vrst in oblik, 'raverji', gospodje v oblekah in delavci ter milijoni drugih. Dijaki smo se po dolgem času spet lahko sprostili, brez

zadržkov in strahu pokazali svoj pravi/ drugi jaz in se ob tem zabavali ter sladkali s krofi.

Pograjati velja le profesorje (No, da vam ne bomo delali krivice, tudi nekaterim dijakom bi bilo treba naviti ušesa!), ki so tudi na ta veseli dan, ko se Matiček na žalost ni ženil, oblekli svoje dolgočasne uniforme in prišli strašit otroke in jim povrhu še naložili kontrolne naloge. Polagam vam na srce, dragi profesorji, naslednje leto se, če bo možno, zgledujte po profesorici Suzani, ki je letos rešila vašo čast. In če smem biti malce predrzna: »Joj, ste dolgočasni!!!« Ker, dragi moji, izgovor, da ste vsak dan maškara, je že zastarel. :) Kot vse dobre stvari (jogurti, čokolada, polenta ...) pa ima tudi pustni torek omejen rok trajanja (Za tiste, ki si razbijate glavo – dan je že nekaj časa dolg 24 ur.) in že naslednji dan smo se spremenili nazaj v buče, stara in zdolgočasena kljuse-ta, oblekli smo svojo suženjsko obleko in se 'normalni' vrnili v šolske klopi.

T. B.

PUST

Vsako leto se določena skupina ljudi na tem svetu okraši in se veseli pusta, ki je nekakšen nenapisan praznik, prevzet že iz starih običajev. Ker pa čas nikogar ne čaka, so se pustne navade spremenile. Ljudje se krasijo že v astronave, avtomobile, telebajske, pokemone, prej pa je bila za vsako regijo določena značilna maska. Dandanes pa se našemimo v vsemogoče, ker maske iz preteklosti niso tako popularne. Vsaj meni ne. Pust se mi osebno zdi malo zastarelo rajanje – saj je vesel, toda lahko je vesel tudi če si čisto navaden, torej da se ne 'ošemiš' v 'maškuro'. Kje pa piše, da se moram tudi jaz našemiti, če mi pa to ne paše in sem lahko konec koncev prav tako vesel kot drugi, ki so se okrasili.

Nekateri so namreč zelo nezadovoljni, če se ne našemiš, saj trdijo, da je to cool.

Ma OK, jim nič ne branim, če jim je to v redu, vendar mi potem ni treba težiti s tem, če mi ne paše. Podobno je z glasbo; nekateri še vedno vztrajajo pri "goveji" muziki ali pri Beethovnu, nekaterim pa prija zvok distorzna in bobnov, vendar je vsak poskus vsiljevanja glasbe nasilje, tako kot pri pustu. Torej, pusti me pri miru, če mi ne paše! Pa še to – snega se ne da pregnati, vsaj ne na tak način ... To je isto kot: »Letos mi je pa BOŽIČEK prinesu avtko iz lego kock,« ali pa: »Ej, če ne boš priden, bom poklicu Supermana in te bo ubil z ELEKTRIKO!« Kam gre ta svet! Pa upam, da veste, da jeleni ne ... NE LETIJO.

I.B.

KULTURNI DAN

FILM

Letošnji kulturni dan je bil zastavljen drugače. Dijaki smo se tega zelo razveselili, kajti nihče ni pogrešal pouka, ki ga imamo običajno. Izbirali smo lahko med različnimi delavnicami na temo medkulturni dialog in reformacija.

Približno 30 dijakov se nas je odločilo, da si ogledamo film o Martinu Lutru, začetniku krščanskega reformacijskega gibanja. Film je z dobro zasnovano zgodbo in napetnim dogajanjem pritegnil našo pozornost, tako da se med gledanjem nismo niti malo dolgočasili. Izvedeli smo veliko novega o Lutrovem življenju in o dogajanju v času protestantske reformacije. Hkrati smo tudi utrdili znanje, ki smo ga pridobili pri urah zgodovine. Po končanem filmu smo si dijaki skupaj s prof. Tatjano Božič izmenjali svoja mnenja: »debatirali« smo o glavnih likih, zgodbi, pa tudi na splošno o samem protestantizmu. Strinjali smo se, da je imel Luter kljub ostremu nastopu proti Rimskokatoliški cerkvi veliko pametnih idej in dobro utemeljenih zahtev. Nazadnje smo po skupinah izdelali plakate s pomembnejšimi podatki o Martinu Lutru in reformaciji, da so si lahko kasneje tudi ostali dijaki ogledali, o čem smo se na delavnici pogovarjali. Vsekakor smo ta dan koristno preživeli, saj se nam je veliko novega in lepega vtisnilo v spomin.

KRISTINA KOSMAČ

DELAVNICA PROTESTANTSKE GLASBE

Letos, kot najverjetneje že veste, so se profesorji odločili, da bodo "predkulturni" dan zastavili malo drugače kot prejšnja leta. In tako je v razrede priromal razpored delavnic, ki naj bi bile na ta dan dijakom na voljo. Glasbeni navdušenci (pa mogoče tudi tisti malo manj navdušeni, ki s(m)o le veliki oboževalci našega profesorja glasbe) smo se seveda brez pomisleka podpisali na prijavnici list za delavnico protestantske glasbe, ki jo je vodil prof. Igor Hodak. Dokaz za zanimanje za to delavnico je že dejstvo, da se nanjo ni utegnil prijavit skoraj noben "fazan", saj je bil vrstni red vpisovanja prijazen četrtoletnikom, nekoliko manj ugoden za tretjeletnike, ostala "mularija" pa se je morala zadovoljiti z "ostanki".

Pa da ne bomo preveč besedičili o hierarhiji vpisovanja, naj malo opišem potek delavnice.

Ob pričetku nam je profesor na zanimiv način podal nekaj že znanih in nekaj popolnoma novih splošnih podatkov o Primožu Trubarju, o njegovem času in prostoru, ter nas tako popeljal v razumevanje takratnega dogajanja. Po tem pa smo se lahko lotili tudi glasbe. Ob "predavanju" smo lahko prisluhnili tudi nekaterim primerom takratnega petja in se na koncu znašli z notami enega izmed teh posnetkov v rokah. Takoj nam je bilo jasno, da naši talenti ne bodo ostali neuporabljeni,

kar pa nas niti ni preplašilo. Bolj kočljiva je bila ideja, da bomo morali naučeni protestantski Oča naš zapeti pred ostalimi vrstniki na prireditvi ob zaključku delavnice. Vendar tudi to ni bila ovira za nas. Pesem nam je šla tako hitro v uho, da je profesor priznal, da nas je "malce" podcenjeval in je začel obžalovati, da nam je prinesel le enoglasno priredbo. Zato smo se odločili, da nastop malo popestrimo (ostali sta nam namreč še dve uri časa do prireditve). Predlagali smo, da gremo domov po instrumente, pa je ta ideja, žal, odpadla. Nekateri so bili navdušeni nad koreografijo, pa se je koreografinja uprla skakanju pred ostalimi. Zato smo s profesorjem poskusili Oča naš zapeti na ritme različnih glasbenih slogov. Izmed vseh je na koncu bila izbrana "hardrock verzija".

Kljub vsemu "delu" nam je ostalo še nekaj časa in pogovor se je premikal od dalmatinskih klap do profesorjevih glasbenih potovanj. Medtem pa je glasbeno vzdušje ohranjala različna glasba, ki se je vrtela in dopolnjevala zanimive anekdote, nekaj šepetanja in predvsem smejanja navdušenih udeležencev. Seveda pa ne smemo pozabiti omeniti, da smo v času čakanja na prireditev ponovili še Zdravljico oz. del Zdravljice – našo himno, ki smo jo zapeli na začetku proslave.

Delavnica mi je bila zelo všeč in iskrena zahvala gre profesorju Hodaku, ki nam je dan lepo popestril, pa tudi vsem ostalim profesorjem, ki so vodili delavnice.

Ob tem naj izrazim pohvalo za zanimivo in drugačno izpeljan kulturni dan naše šole. Še veliko izvornih idej za naslednja leta!

NATALIJA

Z BESEDO V SVET

Besede nas včasih spravijo v zadrego, vendar lahko z njimi pojasnjujemo stvari in sklepamo nova prijateljstva. Pomagajo nam pri izražanju našega bistva in pri razpravljanju o dogajanjih. So naše neprecenljivo bogastvo, ki ga nevede razvijamo in nadgrajujemo. Besede združujejo.

Delavnica o stalnih besednih zvezah v slovenščini in italijanščini je bila namenjena spoznavanju podobnosti med slovenskimi in italijanskimi frazami. Imeli pa smo veliko srečo, saj je bila med nami učenka, rojena v Avstriji, zato smo lahko fraze našega jezika primerjali tudi z nemškimi. Skozi sproščen pogovor s prof. Polono Strnad in primerjanje naših izkustev v Italiji in drugod po svetu smo na koncu oblikovali dialog, v katerega smo skušali vključiti smešen zaplet s frazami. Uspešni smo oblikovali besedilo, ki temelji na zmešnjavi, vendar v njem ne nastopa veliko fraz, saj smo se na koncu odločili za preprostejšo obliko, kjer se osebe zapletejo zaradi nepoznavanja tujih izrazov.

V delavnici smo odkrili pomembnost medkulturnega dialoga in spoznali marsikatero dogodivščino, ki se nam je pripetila ob pogovoru s tujci. Predvsem pa smo v delavnici ugotovili, da z besedami lahko prepotujemo ves svet.

Ves svet je naš -*Tutto il mondo è nostro* -
Die ganze welt ist unsere

Janez iz Preserja obišče Gertrude iz Gradca. Spoznala sta se na potovanju, po letu dni pa se obiščeta. Na dopoldanskem

DOGODKI NA NAŠI ŠOLI

sprehodu se pomenkujeta o popoldanskem izletu, ki ga bosta morebiti začinila s kolesarjenjem. Ker je ura okrog poldne, se začneta pomenkovati o kosilu in italijanskih restavracijah. Janez omeni, da pozna imenitno restavracijo in tako soglašata, da jo obiščeta. Janeza malo zaskrbi, saj mu gre italijanščina bolj slabo, Gertrude pa se kljub neznanju italijanščine in slovenščine poskuša znajti z nekaj besedami v dani situaciji.

Janez: *Dober dan.*

Gertrude: *Guten tag.*

Gianni: *Buongiorno*

Janez: *Dove possiamo sederci?*

Gianni: *Li, accanto la finestra, c e ancora il posto.* (Gertrude in Janez se usedeta.)

Intanto vi posso portare qualcosa da bere?

Janez: (Vprašajoče gleda Gertrudo) *Magari ... una bicicletta.* (Gertrude ga začudeno pogleda in se skuša znajti po slovensko ...)

Gertrude: *Ne kolesa! Sok, jabolko ... in ... voda ... prosim.*

Gianni: (Se prijazno nasmehne in ponovi za gostjo.) *Ok, Succo di frutta e ... voda. Da mangiare, vi porto il menu.* (Odide in čez nekaj čase prinese menu.)

Gertrude: *Želim »čili kon ka(r)ne* (chili con carne, težave ima z izgovorjavo črke r).

Gianni: (Tudi natakar se skuša znajti po svoje ...) *'Ot(hot) dog ... ? NO fast food!* (Vsi trije se za trenutek zamislijo in bruhnejo v smeh.)

Janez: (Razmišlja na glas) *Morda bi pa ... dunajski zrezek ... ? O saj res, tu imajo pa tudi dobre ljubljanske zrezke.*

Gertrude: *Ja! Gut! Snitzel mit »sir« und »pršut«.*

Gianni: *Bene, allora vi porto la bistecca Milanese con prosciutto e formaggio.*

Gertrude in Janez: *BENISSIMO!* (Gianni se nasmehne in se čez nekaj časa vrne s sokom in zrezkoma.)

Gianni: *Ecco a voi il Suocco e »lubianska«* (ljubljski zrezek), *buon appetito.*

Janez in Gertrude: *Grazie.*

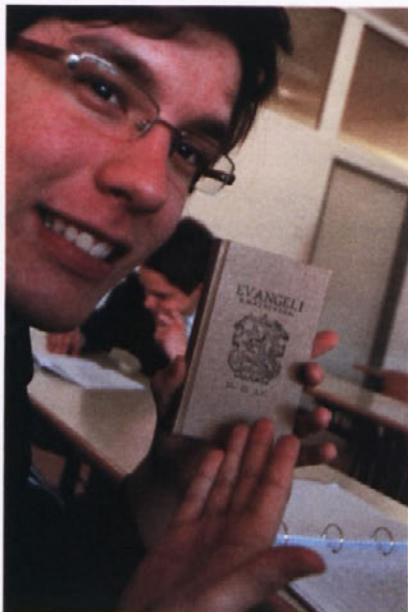
Gertrude: *Malzeit.*

Janez: (Se nasmehne.) *Kako smešno! V Gorici jeva milansko-dunajski zrezek, na ljubljanski način.* (Še doda.) *Dober tek.*

M. K.

PREVAJANJE MATEVŽEVEJA EVANGELIJA

Kot že veste, smo se ob kulturnem dnevu lahko udeležili različnih delavnic. Nekaj učencev iz 3. in 4. letnika je pokazalo zanimanje za latinščino in se udeležilo delavnice ob prevajanju Matevževega evangelija. Trubarjev prevod evangelija, ki ga je prevedel kot Matevžev evangelij, nam je danes bolj znan pod imenom Evangelij po Mateju. Latinsko ime Mateus so namreč Slovenci poslovenili v Matevža, ker se obe imeni, če latinsko 'verzijo' izgovorimo hitro, podobno izgovori. Šele kasneje so končnico -us v imenu zamenjali s črko -j in tako je nastal Matej. V tej skupini smo поблиže spoznali prevode in knjige Primoža Trubarja ter jih primerjali s sedanjimi različicami.

DOGODKI NA NAŠI ŠOLI

Najprej smo si na fotografijah ogledali faksimile dveh najbolj znanih Trubarjevih knjig (Katekizem in Abecednik) ter primerjali takratno pisavo z današnjo. Zanimivo je, da je Trubar vse latinske izreke v knjigah napisal v latinici, ostalo besedilo pa je zapisani v stari gotici »hand schriftu«. Prišli smo do spoznanja, da smo bili v srcu Evrope že s Trubarjem, saj smo uporabljali staro nemško pisavo.

Kasneje smo se bolj posvetili prvemu slovenskemu prevodu cele svetopisemske knjige in Matevževemu evangeliju v njej. S pomočjo računalnika smo Trubarjev prevod primerjali z latinskim prevodom, ki je zelo podoben grškemu izvorniku, ter Lutrovo in Dalmatinovo Biblijo. 'Spoznali' smo, da je Trubar prevajal iz izvornika, vendar si je pri nekaterih delih pomagal z Lutrovim prevodom. Podrobneje smo si pogledali Blagre, kjer smo ugotavljali pravi pomen besede 'blagor', in Priliko o sejalcu. V besedilih je veliko germanizmov, pa tudi pisava nam ni bila najbližja, zato smo težje razumeli nekatere besede.

Danes si težko predstavljamo, da je Trubar prevajal brez latinsko-slovenskega oziroma kakršnegakoli drugega slovarja. Zato moramo še toliko bolj ceniti njegov dar Slovencem. Skozi delavnico smo spoznali, da profesor Trošt misli resno s svojimi besedami, ko nas svari, da niso pomembne samo besede, ampak je bistveno sporočilo.

KLARA HLAD, 3. B

ROMI ALI CIGANI?

Ob proslavitvi slovenskega kulturnega praznika smo v četrtek, 7. 2., na naši šoli organizirali več različnih delavnic. Ker so delavnico z znamenitim umetnikom Azadom Karimom iz Ajdovščine odpovedali, smo se nekateri dijaki odločili, da svojo radovednost posvetimo srečanju s predstavniki romske skupnosti iz Črnomlja. Obiskali so nas 23-letna Marina Brezar, predsednica Romskega društva Vešoro, njen oče Srečko ter bratranec Alen. Marina je tudi mentorica folklorne skupine, zato nam je za predjed zaplesala romski ples v glasbenih ritmičnih pesmi, ki jo je sama napisala. Seveda smo se ji nato pridružili tudi mi in moram priznati, da nam je šlo kar dobro od rok.

Ob samem začetku se mi je družina zdelo zelo simpatična in neverjetno prijazna. Čisto nasprotje s predstavami, ki jih ima večina Slovencev o Romih, in pogledi, ki nam jih nudijo mediji. »Mečejo nas v isti koš, vendar nismo vsi enaki!« je večkrat poudarila Marina. In res je, dolenski, prekmurski ter gorenjski Romi se med seboj zelo razlikujejo. Ne samo po stopnji socializiranosti, veri ali vrednotah, ampak tudi po jeziku. Veliko ljudi misli, da so Romi pač Romi in da imajo samo en jezik, vendar se prav tako kot mi razlikujejo z več različicami njihovega jezika.

Zanimalo me je, v čem se Romi tako zelo razlikujejo od Slovencev, saj so kot priseljenci na našem ozemlju še vedno (in najbrž tudi vedno bodo) zelo neasimilirani. Marina nam je pojasnila, da je romska za-

vest pri njih tako močna, da svojo kulturo, navade in običaje želijo ohranjati, saj se ti zelo razlikuje od današnjega sveta in bi z neohranjanjem izumrli. Povedala je tudi, da se Romi že rodijo z nekakšnim talentom za glasbo, ples, ritem in njihovo kulturo. Da imajo v sebi že od rojstva ognjevit temperament, na katerem tudi stojijo njihove vrednote in samo obnašanje. Zdi se ji tudi, da romski starši veliko bolje in bolj predano skrbijo za svoje otroke kot slovenski starši. Poudarila je, da je razlika med Romi nekoč in danes zelo velika. Nekoč so bili Romi zelo vraževerni, držali so se navad in običajev, živeli so kot nomadske skupnosti, danes pa se vpliv hitrega življenja že pozna tudi pri njih. Romi iz dneva v dan bolj napredujejo. Vedno bolj je poskrbljeno za njihovo vzgojo, izobraževanje, bivalne razmere. Kljub temu pa se oni s tem po večini ne strinjajo in prav to dejstvo me je najbolj zbadlo. Pogovarjali smo se o možnostih zaposlovanja in Srečko je bil mnenja, da delodajalci ne zaposlujejo romskih ljudi, ker naj Romi ne bi hoteli delati, kar naj ne bi držalo. Nato je svojo izjavo izpodbil z dejstvom, da nekatere romske ženske res ne želijo delati, ker po tej poti dobijo več denarja od države, kot če bi bile zaposlene. Romi so etnična skupina brez ali z nizko izobrazbo, ki je večinoma nezaposlena. Zaposlenih je le približno 2 % Romov.

Država je za romsko skupnost naredila ogromno glede bivanjskih razmer, vzgoje in izobraževanja ter zaposlovanja, vendar kot izgleda to zanje ni omembe vredno. Rezultati sodelovanja med Romi in drža-

vo zaenkrat niso zadovoljivi, saj je aktivnost Romov usmerjena predvsem v kulturno delovanje in ne v sodelovanje pri razreševanju problemov v njihovem okolju. Dobila sem občutek, da veliko preveč zahtevajo. Zanimalo me je, kaj oni mislijo, zakaj imamo Slovenci takšne predstave o Romih (da kradejo, ne želijo delati itd.), ker sem imela občutek, da takšno mnenje ni kar samo od sebe "zraslo na našem zelniku", ampak so bili zanj potrebni določeni motivi. Sledil je odgovor: »Najbrž je nekoč nek Rom kaj ukradel ali naredil kaj narobe in tako so bili vsi Romi krivi.«

Družina Brezar se mi je resnično zdela prijazna in razumevajoča, vendar skozi cel pogovor v sebi nisem mogla izključiti občutka, da se za njihovimi besedami skriva še nekaj drugega. Delavnica je bila prvotno najbrž namenjena spoznavanju romske kulture, njihovih značilnosti, običajev, vendar smo se znova in znova vračali k njihovi stiski, pritoževanju in krizi. Torej, če odmislimo pomisleke, nam konec koncev romska etnična skupnost s svojo ognjevitostjo, temperamentno in svobodno kulturo le podarja tisti delček mozaika, s katerim je Slovenija še toliko bolj raznolika in na nek način tudi bolj zanimiva.

Aja, pa še to, Romi ali cigani? Pravijo, da je njim vseeno, Srečko pa vseeno dodaja: »Cigani so v parlamentu, mi smo Romi.«

SHADE

Marina Brezar, predsednica Romskega društva Vešoro

KOŠČEK BENINA IN TOGA V SLOVENIJI

V četrtek, 7. februarja, so potekale delavnice in dejavnosti v počastitev 500-letnice rojstva Primoža Trubarja in medkulturnega dialoga. Ena izmed slednjih je bila tudi delavnica z gostom, frančiškanom p. Milanom Kaduncem, misijonarjem v Togu in Beninu. Če vas zanima, kaj smo v tej delavnici počeli in koliko zanimivih stvari nam je g. Milan povedal, si preberite nadaljevanje.

Ko smo štiri četrtošolke vstopile v učilnico, v kateri je potekala delavnica pod zaporedno številko 10 (prvo štetje), nam je bilo kar malce nelagodno, ker smo bile med samimi 'fazani' in povečini fanti in bolj ali manj sploh nismo vedele, kaj se bo dogajalo. Toda ko je s profesorjem Sušnikom v učilnico vstopil pater Milan Kadunc, to sploh ni več bilo važno. Pater, ki je kar 27 let preživel v Togu in Beninu na podežlju, na najbolj nerazvitih območjih, nas je s svojo energijo in pripovedovanjem povsem začaral. Vsa ta leta nam je strnil v dveurno pripoved. Svoje potovanje nam je začel odkrivati najprej z osnovnimi podatki o teh dveh državah, potem pa je prešel na bolj zanimiv del, kjer nam je predstavil svoje delo in življenje. Ko je prišel 'tja dol', je bilo seveda vse drugače kot v domovini, še posebej pa na severu, na podežlju, kjer je deloval. Župnij in vernih ni bilo veliko, tudi šol ni bilo, kjer bi se mladi, ki jih je res veliko – 70% jih je mlajših od 27 let, lahko učili. Tako je poleg verskega življenja skrbel tudi za iz-

obrazbo mladih. V vsem tem času, kar je bil tam, je zgradil 11 šol in kar nekaj cerkva, pa tudi vodnjake – te morajo skopati na roke in še to ni tako, da bi imela vsaka vas svojega, temveč jih izkopljejo na vsaka 2 kilometra. Povedal je, da tam šolnina znaša celih 15 € na leto(!), pa vendar si jo lahko le malokdo privoščiti, zato so vedno veseli kakšnih darov iz evropskih držav – največ jim pomaga Nemčija s šolskimi potrebščinami, hrano ... Mladi so zelo zagnani in izobrazba jim veliko pomeni. Tudi disciplina je tam čisto drugačna kot pri nas. Če kdo pri nas odgovarja profesorju in ga ta kaznuje, se vsi spravijo na profesorja, kako si je upal ... Tam pa so učenci zelo poslušni ... No, pa saj se dobijo tudi kakšni bolj živahni. Za izobrazbo in verouk skrbijo učitelji in kateheti, tisti, ki so se spreobrnili. Res pa je, da je staro verovanje še močno ukoreninjeno v njih in se še vedno priporočajo prednikom in jim darujejo daritve – vedo, da je to v krščanstvu greh, zato delajo vse na skrivaj. Tudi življenje poteka počasneje kot pri nas. Zanimivo je, da sploh nimajo dni in ur. Če hočejo komu povedati, kateri dan se bo zgodilo to pa to, povedo glede na dan tržnice, katero uro, pa pokažejo z roko približni položaj sonca. Če je oblačen dan, se pa vse skupaj zamakne za kakšno uro ali dve – nihče se preveč ne obremenjuje s tem. V Togu in Beninu je zelo razširjen AIDS, ki je tudi eden od krivcev, zakaj je populacija tako mlada. Nekateri se te nevarnosti sploh ne zavedajo in nekateri so prepričani, da je ta bolezen prišla s prihodom belcev. Ker se AIDS prenaša tako s

krvjo kot s spolnimi odnosi, je dovoljeno mnogoženstvo, saj, kot je tudi pater povedal, so radi nezvesti predvsem možje, in tako tudi s tem poskušajo preprečiti še hitrejšo širjenje te nevarne bolezni. Mnogi, predvsem dekleta, se okužijo, ko jih

obrezujejo. Obrezovanje so pred kratkim sicer z zakonom prepovedali, toda zaradi starega verovanja s tem še vedno nadaljujejo. Ker uporabljajo en obredni noža za vsa dekleta, se lahko hitro okužijo, lahko pa zaradi krvavitve tudi umrejo.

Ko je pater nekoč temu prisostvoval, jih je poskusil prepričati, da je to brez pomena, toda ker se niso dali, jih je prosil, če lahko dekletom vsaj olajšajo bolečine. Ker niso imeli ničesar drugega pri roki, so jim na rano zlili petrolej ... Mnogi umrejo tudi zaradi zastрупitev. Toda ne zaradi zastрупitve s hrano ali čim podobnim, zastрупijo jih ljudje in to znajo narediti tako dobro, da se niti opazi ne. Tudi patra Milana so zastrupili in od takrat ima mnogo težav z zdravjem in to je bil tudi glavni razlog, zakaj je odšel iz Toga in Benina kot misijonar. Povedal je tudi, da tam jedo hrano izključno z desno roko. Če nekdo

je z levo roko, je to znak nespoštovanja in moške lahko storijo marsikaj ...

Povedal je še veliko zanimivega. Na primer to, da če deklet obleče hlače, jo mati spodi od doma, saj velja načelo, da kdor nosi hlače v hiši, tisti ukazuje. Zelo žalostno je, da tam dekleta in ženske nimajo nobene veljave. Nekega moškega je vprašal, koliko otrok ima, ta pa mu je odvrnil, da ima samo tri. Pater pa se je začudil: »Samo tri?«, kajti tam sta povprečno 6.2 otroka na družino. Moški mu je odvrnil: »Da, samo tri sinove imam.« Imel pa je še 9 hčera. Žalostno je tudi, da če hočejo dekleta pridobiti kakšno izobrazbo in za to nimajo denarja, se morajo prodajati – tudi profesorjem ... Povedal pa je tudi neko zabavno anekdoto. V severnih predelih držav, na podeželju, nimajo ne tekoče vode, ne elektrike. Nekoč pa je prinesel televizijo in otrokom pokazal neki film s svetopisemskimi zgodbami. Vsi otroci so bili začudeni in nekateri so spraševali, kako so ljudje prišli tja noter. Nekateri so šli celo za televizijo preverit, če je kakšna luknja v televiziji.

Pater Milan nam je s svojim pripovedovanjem približal del Afrike in razmere v njej. Je eden tistih, ki pričajo, kaj je prava ljubezen do sočloveka in ki druge spodbujajo, da se mogoče zgledujejo po njem. Od nekaterih, ki so bili v 'medkulturnih delavnicah' sem slišala: »Daj, gremo še mi tja dol!«

VIPAVSKI KRIŽ

Delavnica, ki je močno dišala po zgodovinskih drobtincah, je nosila ime ogled Vipave in Vipavskega Križa. Vsi, ki smo se odločil, da bi radi поблиžje spoznali bližnja kraja, smo močno upali, da nas bo 7. 2. v dan zbudilo jasno in sončno vreme. Sreča je bila na naši strani in veseli in dobre volje smo se odpravili na grič, ki se dviga sredi Vipavske doline in v svojem srcu skriva staro, strnjeno naselje, ki je bilo v preteklosti znano pod imenom Sveti Križ.

Če se na začetku vendarle zaustavim pri zgodovini samega kraja. Zanimiv je že nastanek naselja, ki je bilo ustanovljeno kot utrdba pred turškimi vpadi konec 15. st. V prihodnjem stoletju si je pridobilo mestne pravice. V 16. st. je bil eden osrednjih centrov protestantizma pri nas in je tako gostil pomembne protestante Slovenskega prostora, med drugim tudi samega Primoža Trubarja. Njegov obisk in pridiga v letu 1563 je bila pozdravno sprejeta med domačini in je požela veliko simpatij.

Pred cerkvijo sv. Frančiška nas je sprejel brat kapucin, brat Jaro, ki nas je popeljal po cerkvenih prostorih in nam razkazal samostan. Pod njegovim vodstvom smo na vhodu sprva ogledali spominsko ploščo Janeza Svetokriškega, potem pa vstopili v cerkev sv. Frančiška iz 16. st. Pogled se je najbrž večini zaustavil na baročni sliki brata Oswalda z naslovom »Slava Svete Trojice«, ki je ena najpomembnejših baročnih slikarij slovenskega prostora. Iz cerkve nas je pot vodila v molitveni

kor, kjer se bratje kapucini 3-krat dnevno zbirajo k molitvi že 370 let. Tam smo si lahko ogledali faksimile Dalmatinove Biblije in vrsto slikarij. Naslednja postaja je bila samostanska knjižnica. Žal močno okrnjena, saj ji je vojni čas odvzel preko devet desetin od 20.000 knjig, ki jim je pred vojno nudila zavetje. Zadnja soba pa je bila posvečena Janezu Svetokriškemu. Najslavnejšemu baročnemu pridigarju, ki se je rodil ter dve leti služboval v mestecu Vipavski Križ. Da je pisal mnogo, nam pove dejstvo, da je izpod njegovega peresa prišlo preko 3000 strani slikovitih pridig, ki so zbrane v petih zvezkih.

Po ogledu spominske sobe smo se zbrali v samostanski jedilnici, kjer smo brata Jara povprašali, kako vidi Vipavski Križ in kaj mu pomeni. V odgovoru nam je zaupal, da naselje odlikuje zlasti mir, ki ga obdaja, in ritem življenja, ki s svojo ustaljenostjo in lagodnostjo omogoča poglobitev v človekovo notranjost in pristen pogovor z Bogom.

Zanimalo nas je tudi, kaj sam meni o protestantizmu. Odgovoril nam je s primerjavo Sv. Frančiška in Martina Lutra in nam naslikal kontrast med Lutrovo kritiko, ki je sprožila kup razkolov v cerkvi, ter Frančiškovo spremembo znotraj sebe. Oba je označil kot močno verna človeka, ki pa sta se na nepravilnosti odzivala drugače. Objektivno je izpostavil dejstvo, da je cerkev potrebovala spremembe, vendar jih lahko izvedeš na več načinov. Kot pri krizi umetnosti, ko za nov prepород ne potrebuješ novih kritikov, ki bodo opozarjali na napake, potrebuješ pa nove

umetnike, ki bodo s svojim delom sooblikovali in dvignili nivo ustvarjanja. Zaključil je z mislijo, da je danes Katoliška cerkev daleč proč od Protestantske, in da pa bi bilo prav, da se te rane razdvojenosti čim prej zacelijo.

Vodstvo po sledih protestantov je nato prevzel profesor zgodovine, g. Andrej Vovk, ki nas je poleg prof. Jerneja Vidmarja in prof. Erika Simončiča, spremljal po srednjeveških uličicah. Profesor nas je podrobno seznanil z dogajanjem v času protestantizma, sprva v celotni Evropi, posvetil pa se je zlasti dogajanju na naših tleh. Odkrival nam je dogajanja, pomembne osebnosti ter posledice, ki jih je novonastalo gibanje pustilo na naših tleh. S pripravljenim gradivom smo se sprehodili do spominske plošče na Trubarjev govor leta 1563. Tu pa je beseda stekla še o enem pomembnem členu naše delavnice. O Sebastjanu Krelju, protestantskemu piscu iz Vipave, o katerem je profesor sam pripravil brošuro, ob kateri smo spoznavali bogastvo jezika tega mladega pisca, ki je že v zgodnjih letih podlegel jetiki in tako prekinil obetaven začetek kariere. Sebastjan Krelj je bil pisec, ki ga je odlikoval jezik. Bil je mnogo čistejši in spevnejši od Lutrovega jezika. Najbrž ga poznate po njegovih dveh delih – po Postili slovenski in Otročji bibliji. Vipavskega rojaka je odlikovala inteligenca in izobraženost (med drugim je bil poliglot). Po nekaj prebranih tekstih je prišel čas, da se vrnemo v Vipavo in se sprehodimo še po njej. Naš ljubi gospod Rafko pa se je tudi tokrat izkazal. Kot že tolikokrat nam je

pripravil prijetno presenečenje in nas pričakal s sladoledi. Njam! (Gospod Rafko, radi te imamo!!!)

V Vipavi smo si ogledali spominsko ploščo Sebastjana Krelja ter se sprehodili do pokopališča, kjer so nas zanimali sarkofagi iz IV. dinastije starega Egipta, ki jih je za svoje starše v Vipavo pripeljal veleposlanik Anton Lavrin.

S tem smo zaključili naše raziskovanje. Vračali smo se polni novih znanj, razgledov, ki so se nam odstirali iz Vipavskega Križa in podob, ki so v preteklosti nastale pod spretnimi prsti umetnikov. Poudarila bi rada zlasti dejstvo, da bodo podatki, do katerih smo se dokopali na samem kraju dogajanja zgodovinskih dogodkov mnogo trajnejši, bolj logični in kvalitetnejši, kot oni, ki jih prebiramo iz učbenikov. Ko si v samem kraju in lahko vidiš sledi, ki so jih dogodki preteklosti zarezali v življenje kraja, se ti zgodovina zazdi bolj življenjska in oprijemljiva in se iz kupa letnic, podatkov in čudnih imen, ki jih velikokrat pripisujemo temu pojmu, prelevi v zgodbo, ki je nekoč sooblikovala življenja naših prednikov.

VTISI:

V Vipavskem Križu sem že bila, vendar takrat nismo imeli srečo z vremenom. Tako sem se odločila, da Križ obiščem znova in tokrat je sreča na naši strani. Kar pa se tiče same ideje, so tovrstni dnevi prijetna alternativa. Vsaj kdaj pa kdaj je prijetno spoznavati nova znanja izven šolskih zidov. Poleg tega je bilo zelo zanimivo spoznati življenje patrov in njihovo delo.

MARIJA

Vipavski Križ sem obiskala že večkrat in sicer v okviru raznih duhovnih vaj. Tako se mi je zdelo, da bi se spodobilo, da kraj spoznam tudi z zgodovinskega vidika. To mi je današnja delavnica zagotovo omogočila, povrh vsega pa je bilo tako lep dan, kakršen je bil današnji, lepo preživeti na svežem zraku.

NENSI

Vipavskega Križa nisem videla še nikoli, pa me je zanimalo, kakšen ta znani kraj je. Tako sem se odločila izkoristiti priložnost in ni mi žal. Res da je bilo veliko podatkov, pa vendar sem se imela lepo, povrh vsega, pa sem od gospoda Rafkota dobila še sladoled.

INES

ANA KRIŽNIČ, 1.B

ZNANSTVENI TOKOVI V TRUBARJEVEM ČASU

Delavnico o znanstvenih tokovih v Trubarjevem času sta vodila profesorja Alojz Grahor in Sebastijan Mozetič, ki sta nam prinesla kup debelih knjig. Bukve smo si razdelili in v njih iskali dogodke, letnice, ljudi ... Najbolj vneti fiziki pa so s profesorjem Mozetičem razpravljali o Galileju.

Kaj so povedali udeleženci:

»Zaanimivo ... (smeh)«

KAROLINA

»Veliko je praktičnega dela, kar je po eni strani dobro. Lahko pa bi nam profesorja tudi sama kaj povedala o znanosti.«

PATRIK PERŠIČ

»Brskali smo po knjigah, iskali »pomembneže« in letnice, ki so bile prelo-mne za razvoj fizike, astronomije, ume-tnosti ... No – saj je bilo kar zabavno poglobiti se v življenja veljakov tiste dobe in iskati dela, ki so takratno mišljenje obrnila na glavo. Pa čeprav nisem fizik z nad-naravnimi sposobnostmi, sem se v družbi gospodiča Kopernika in Tycha Brahe (ni panike, tudi jaz do danes nisem vedela, da obstaja) počutila kar lepo!«

NIKA BATISTA

DOGODKI NA NAŠI ŠOLI

»Zdi se mi zelo zanimivo. Stvar je do-kaj dobro izpeljana, pa tudi delo ni tako nezanimivo, kot se je zdelo na začetku.« Dodal je: »Če bi čebula ne imela če – bi bila bula?!«

ČRT

»Po globoki razpravi o vodoravnem metu smo prišli do zaključka, da je nos odrezan tistemu, ki preveč leta s cveta na cvet.«

BOŠTJAN

»Zelo koristno in poučno. Dalo pa bi se še kaj popestriti.« Po preganjanju, naj pove še kaj, je dodal: »Več kot znamo, bolj se zavedamo, da nič ne znamo. Ker pa se s tem nočemo sprijazniti, še kar na-prej odkrivamo ... «

MATIJA PRIMOŽIČ

»Najprej sem mislil, da sem izbral napač-no delavnico in se bom dolgočasil, potem pa se je izkazalo, da je iskanje informacij o slavnih možeh kar zanimivo, posebno ker sem že prej slišal zanje, a nisem o njih vedel nič natančnejšega.«

DOMINIK

»Ko so mi prinesli zvezek, v katerega naj bi napisala svojo izjavo, nisem vedela, kaj naj napišem ... Najprej sem mislila, da bo to zelo dolgočasna delavnica – že skoraj sem obupala (smeh). Vendar se je izkazalo, da je iskanje in izpisovanje podatkov, ter s tem spoznavanje znanstvenikov, ki so delovali v 16. stoletju, kar zanimivo in poučno!«

PETRA BAJC

»Sicer še vedno ne razumem, zakaj so Giordana Bruna uporabili kot kurivo na grmadi, Kopernika pa ne, drugače pa se nam je tok znanosti popolnoma prefiltriral.«

IFIGENIJA

BOCVANA

Na začetku srečanja nas je gostja pozvala, da vsi napišemo, na kaj najprej pomislimo, če zaslišimo ime države Bocvana. Večinoma smo si predstavljali eno izmed mnogih revnih afriških držav brez državne ureditve, kjer ni čiste pitne vode, kjer ljudje živijo v barakah iz kartona, otroci ne hodijo v šolo, kjer domačini zvečer plešejo in pojejo črnske pesmi in mnogi umirajo zaradi velike razširjenosti AIDS-a.

Slovenska misijonarka, sestra uršulinca Fani Žnidaršič, ki je med domačini preživela doslej 8 let, nam je podrobneje predstavila razmere sušne dežele z juga Afrike in nam njeno življenje približala z lastnimi dožitvi. Izvedeli smo, da je bila Bocvana pred približno štiridesetimi leti ena najrevnejših držav tako na črni celini kot v svetu. Leta 1966 je postala neodvisna od Združenega kraljestva in deluje kot parlamentarna republika. Od osamosvojitve naprej se je skozi desetletja njeno stanje izredno izboljšalo, saj se pod puščavo Kalahari, ki prekriva večino pokrajine, skrivajo številni rudniki diamantov. Prav izvažanje teh je poskrbelo za visoko rast gospodarstva in tako vsaj nekoliko osvetlilo življenja ubogih prebivalcev.

Prav tako smo se zmotili glede šolanja otrok, saj ga ti pričnejo s šestim letom. Zanimivo je, da na višji stopnji osnovne šole predavajo snov le v angleškem jeziku, ki je poleg bocvanščine drugi

uradni jezik v državi. Mnogo otrok ima zaradi pomanjkanja znanja angleščine tako velike probleme z nadaljevanjem šolanja in zato imajo sestre misijonarke pomembno vlogo, saj otrokom pomagajo pri učenju.

Poleg ostalih tegob je na žalost v Bocvani zelo razširjen virus HIV in z njim povezan AIDS, ki je do sedaj zaslužnil že več kot 37 % prebivalstva, v veliki meri tudi otrok. Država ponuja bolnikom brezplačno zdravljenje ter med mladimi in odraslimi spodbuja monogamijo in uporabo zaščitnih sredstev.

Menim, da je nekdanja angleška kolonija, država z zelo zaskrbljujočim odstotkom bolnikov AIDS-a in suhimi rečnimi strugami, zanimiva dežela, polna novih izzivov in ena tistih držav, ki se znajo in želijo boriti za svojo lepšo prihodnost.

VERONIKA BOŽIČ, 3. C

SLIKA POVE VEČ KOT TISOČ BESED

Skupinsko fotografiranje v protestantski cerkvi v Ljubljani. Joooooš!!

Razstava knjig protestantskih piscev. Waaaaw!!!

Spoznavanje Evrope na sodoben način.

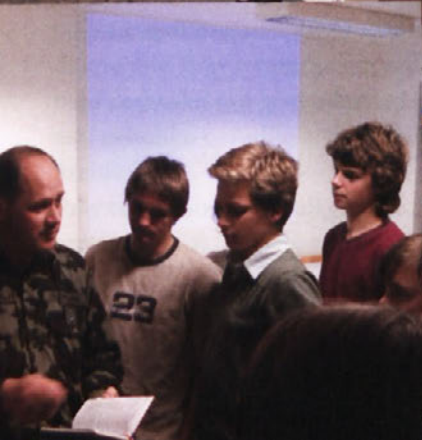

Spoznavanje Evrope na sodoben način.

Po poteh Trubarjeve fonte...

... čeprav bi bile besede zaželjene ...

NAŠI DI(V)JAKI

OD POLJSKE DO BRUSLJA ZA SPREJEMANJE RAZLIČNOSTI V EVROPI

Lansko pomlad me je v poštnem nabiralniku presenetila zanimiva elektronska pošta – razpis nemške organizacije Eustory za esej na temo »Understanding differences, overcoming divisions«. V sporočilu so vsem sodelujočim obljubljali izbor glede na kvaliteto eseja in kot nagrado sodelovanje na vseevropskem srečanju mladih Evropejcev oz. »Eustory summit«. Seveda sem se razpisa udeležila in nasmehnila se mi je sreča. V začetku avgusta sem bila obveščena, da sem izbrana med udeležence srečanja. Do decembra, ko smo se dejansko zbrali v Varšavi, so nas čakale precejšnje priprave. Preko elektronske pošte smo z organizatorji vzdrževali stike, pošiljali pisne priprave itd.

Zadnji mesec sem rezervirala še letalske karte in moja mini pustolovščina se je začela. 6. 12., ravno na Miklavževo jutro, sem z letališča Ronchi preko Milana poletela v Varšavo. Tam so me že čakali mladi s cele Evrope, organizatorji in direktorji Eustory iz Berlina. Z nekaterimi smo se poznali že od prej, kajti moje sodelovanje z njimi poteka že več kot dve leti, zato je bilo srečanje še toliko bolj veselo.

Najprej smo se vsi udeleženci zbrali na uvodnem srečanju, kjer nas je pozdravil predstavnik Evropske komisije na Polj-

skem. Na kratko smo postali pri lepo pripravljenem banketu, se okrepčali, nato pa se razdelili v pet delovnih skupin. Preostanek popoldneva smo preživeli ob diskutiranju o določenih temah in pripravljanju osnutkov za »position paper« – poziv Evropski komisiji na temo našega srečanja, torej »Razumevanje razlik, preseganje delitev«. V večernih urah si je vsaka skupina s svojim turističnim vodičem ogledala mesto ter določen muzej – nam je pripadel ogled »Pawiak muzeja«, nekdanjega političnega zapora, kjer smo se na lastne oči prepričali o grozotah 2. sv. vojne na Poljskem.

Naslednji dan je bil še bolj naporen. Takoj po zajtrku smo se srečali z Rožo Thun, zelo pomembno poljsko političarko, sicer pa tudi predstavnico Evropske komisije na Poljskem. Z njo smo komentirali trenutno situacijo na Poljskem, vpliv zgodovinskih dogodkov na politično dogajanje v državi ... Popoldne je sledila intenzivna diskusija po skupinah in nato še predstavitve svojih zamisli ostalim udeležencem. Zvečer smo se udeležili zelo zanimivega predavanja vodilnih evropskih politikov in zgodovinarjev. Beseda je tekla seveda o posledicah 2. sv. vojne, ki je v spominu Poljakov še kako živa. Njihovo debato smo »podžigali« še mladi s sočnimi vprašanji in celo tako izkušene strokovnjake nekajkrat spravili v zadrego. Celotno dogajanje smo še premleli na večerji in strinjali smo se, da se kot bodoči evropski predstavniki ne smemo nikoli dovoliti tega, kar so si poljski – prepira o zgodovinskih dejstvih ter obtoževanja drug drugega za storjene

krivice.

V soboto smo zaključevali naš poziv namenjen predstavnikom najvišje evropske institucije, evropske komisije v Bruslju. Kljub temu da se je večina sodelujočih na srečanju popoldne odločila za ogled mesta, smo nekateri »prostovoljci« sprejeli dodatno delo – urejanje »position paper«.

Druženje in delo smo zaključili s slavnostnim banketom ter nato nadaljevali z zabavo, ki jo je ponujalo nočno življenje poljske prestolnice.

Naslednji dan se mi je zdela pot v Slovenijo kar prekratka, saj so mi jo popolnoma zapolnili nepozabni vtisi s Poljske.

V naslednjih dneh pa me je čakalo novo presenečenje. Izvedela sem namreč, da sem kot sodelujoča v uredniški skupini dobila edinstveno priložnost – v januarju predstaviti naš izdelek, »position paper«

evropskemu komisarju Janu Figelu v prostorih Evropske komisije v Bruslju! Tudi obisk Bruslja je bil svojevrstna dogodivščina. Obiskala sem glavno evropsko institucijo in imela priložnost govoriti z najvišjimi evropskimi politikami. Komisarju Figelu sem skupaj s predstavniki iz Romunije, Poljske, Danske, Nemčije in Srbije obrazložila naše zahteve o povezavi med šolstvom, zgodovino in politiko v Evropi. Poslušal nas je z zanimanjem in predstavil tudi svoje poglede na problematiko. Srečanju so sledili še intervjuji za belgijske časopise in svečane večerje. Vse je potekala na zelo visokem nivoju in bilo zame nekaj zares izjemnega. Vendar pa je bistveno, da smo imeli v Bruslju priložnost tudi kot mladi Evropejci vsaj delno vplivati na tako pomembno ustanovo kot je Evropska komisija ter s tem tudi udejaniti cilje poljskega srečanja z naslovom »Understanding differences, overcoming divisions«.

HELENA
URŠIČ,
4. A

DI(V)JAK MAJA D.

Majo, dijakinjo 3. letnika in mlajšo izmed urednic Isker, marsikdo (nižji in višji letniki) pozna le na videz po njenih izrazito svetlih laseh ter po težko izgovorljivem priimku:). Le malokdo pa ve, da se že kar precejšnje število let ukvarja s kotalkanjem. In prav zato, ker je kotalkanje kot tekmovalen šport veliki večini neznan šport, smo pri Iskrah (čeprav je urednica, ni imela nič pri tej odločitvi :)) sklenili, da jo na kratko povprašamo o njenih začetkih in drugih stvareh, ki so povezane s tem športom.

1. *Maja, najprej naj te vprašam, kdaj in kako si sploh začela s kotalkanjem?*

Za kotalkanje sem se navdušila, ko so me starši pri treh letih peljali na neko kotalkarsko revijo. Predstava me je zelo pritegnila in tako sem se s štirimi leti vpisala v novogoriški kotalkarski klub. Seveda so me pri tem podpirali in spodbujali starši, ki so pri tem športu ponavadi tudi zelo aktivni (pomagajo pri pripravi glasbe, predstavitev, prireditve, revij, predvsem pa so tu za moralno podporo:)). Kotalkala in tekmovala sem devet let, nato sem s tekmovalni prenehala in se nekaj let ukvarjala s plesnim navijaštvom ter pomagala v kotalkarskem klubu z učenjem mlajših kotalkaric. To leto pa sem zopet začela s treningi vendar zaenkrat samo kot hobi/rekreacijo. Mislim, da se na tekmovalno raven ne bom več vrnila.

2. *Za tekmovalno kotalkanje moraš, po vsej verjetnosti, kar precej trenirati. Kako in kdaj potekajo treningi?*

Treningi potekajo 4 x na teden po približno dve uri. Poleg tega pa je za dobro kondicijsko pripravljenost treba obiskovati tudi fitnes, kjer vzdržujemo kondicijo in delamo na moči. Za upravljanje s koordinacijo, telesno držo ter osvojitve plesnih prvin, ki so pri izvajanju tekmovalnega programa tudi pomembne, pa se večinoma obiskuje baletne ure.

3. *Zveste spremljevalke vsakega športa so tudi poškodbe. Kako je s temi pri kotalkanju?*

Če znaš trenirati z glavo, se lahko veliko poškodbam izogoneš. Med samimi treningi poškodbe niso pogoste, ker so kotalkarice naučene, kako se pri padcu uloviti ter se obvarovati pred poškodbami. Najbolj pogoste so poškodbe kolen, vendar se je tudi že zgodilo, da je zaradi preobremenjenosti prišlo do raznih punktacij ter drugih večjih poškodb.

4. *Rekla si, da si tekmovalno kotalkala devet let, kar pomeni, da si gotovo bila na zelo velikem številu tekmovalj. Tu pri nas je o njih zelo malo slišati ali nič, zato me zanima, kje in kako potekajo?*

Števila tekmovalj, na katerih sem bila, ne vem, ker je to v devetih letih najbrž že preseglo število 100. Seveda pa ti v spominu ostanejo tista najbolj pomembna. Tekmovalj se udeležujemo po celi Evropi, večinoma pa v Sloveniji, Italiji ter na Hrvaškem. Na tekmovalju tekmuje vsak

sam, so pa možni tudi plesni oz. tekmovalni pari ter večje revijalne skupine, vendar je to v Sloveniji še zelo nerazvito. Na tekmovanju sodniki ocenjujejo tehnično vrednost (skoke, elemente, piruete) ter umetniški vtis (predstavo, plesne korake, pa tudi samo obleko in idejo).

Bolj kot tekmovanja pa so za gledalce zanimive kotalkarske revije ter predstave. Naš klub vsako leto pripravi božično revijo, smo pa tudi že pripravili muzikal na kotalkah Ostržek, ki je bil igran v gledališču v Novi Gorici. Sodelovali pa smo tudi z italijanskim klubom v predstavi Notre Dame de Paris, ki je bila prav tako postavljena na oder novomeškega gledališča.

5. *Kakšno opremo pa imate?*

Oprema za trening in tekmovanje je dokaj velik strošek, saj vsak posameznik potrebuje 2 para kotalk ter vsaj dve tekmovalni obleki, kar je lahko precej drago. To je odvisno od vloge, ki so jo posameznik za tekmovanje izbere. Velikokrat se odločijo za filmsko glasbo, ki se jo nato poveže z osebo, ki jo posameznik predstavlja.

6. *Gotovo si v tem času, odkar treniraš, dosegla kar zavidljivo število uspehov. Katero ti največ pomeni?*

Zame je skoraj vsako tekmovanje nekaj lepega in vznemirljivega. Največ pa mi pomeni 4. mesto na evropskem prvenstvu na Nizozemskem.

7. *Glede na to, da si dijakinja tretjega letnika, kako uskladiš šolo s treningi?*

Trenutno mi usklajevanje ne dela velikih težav, ker se s kotalkanjem ne ukvarjam več profesionalno. To pomeni, da lahko kakšen trening tudi izpustim.

Maja, hvala za ta pogovor in srečno.

Ni za kaj.

IZMENJAVE

Moramo priznati. Nismo perfektna šola. Ena izmed slabosti so kontakti z drugimi šolami ter tako problem izmenjav. Ampak tudi na tem področju so se stvari začele premikati. Zaradi velike pobude s strani dijakov dijakov ter pomoči višjih organov šole lahko v bližnji prihodnosti pričakujemo izmenjave z ostalimi tremi katoliškimi gimnazijami. Nekaj težav je z usklajevanjem vseh štirih šol, ampak mislim, da bodo naši ravnatelji postopali tako, da bodo stvari lahko šle.

NAŠI DI(V)JAKI

Je pa ŠGV začela sodelovati tudi z Nemčijo. Naši dijaki so dobili elektronske naslove nemških dijakov in tako ohranjajo stike. Če bomo dovolj pridni, lahko že naslednje leto pričakujemo odpravo v Nemčijo. Zaenkrat smo še začetniki v teh stvareh, ampak se hitro učimo in bomo tudi v prihodnosti iskali nove možnosti in poskušali izkoristiti prav vsako.

ROK JELAŠ, 3. C

INTERVJU Z LAURO WINKLER

Laura Winkler je dijakinja 1. a razreda. Navzven tiho in zadržano, v resnici pa zelo zgovorno in odprto dekle, se je odločilo, da razširi svoja obzorja in poskusi srečo na ŠGV. Laura prihaja iz Celovca in je pritegnila našo pozornost, zato smo se odločili, da jo predstavimo širši javnosti. Zaupala nam je nekaj svojih življenjskih izkušenj ter mnenj o Sloveniji in naši šoli.

Ali mi lahko opišeš svoja prva srečanja s slovenščino?

Ne prihajam iz družine, ki bi bila slovenska, čeprav so sorodniki mojega očeta živeli v Sloveniji, tu pa imamo tudi prijatelje. S slovenščino sem se tako prvič srečala v dvojezičnem vrtcu, ki sem ga obiskovala. Tam smo ob risbe in sličice pisali imena v slovenščini. Potem sem šolanje nadaljevala na ljudski dvojezični šoli. Nazadnje pa sem, ker se je za to odločila večina mojih sošolcev iz ljudske šole, tudi sama vpisala v gimnazijo ZG/ZGR za Slovence v Celovcu.

Se ti zdi slovenski jezik zahteven?

Še kar. Zapletena je predvsem dvojina, pa tudi skloni so težki. Za zapisovanje pa je mnogo lažji od nemščine.

Kako si se odločila za ŠGV?

Veliko mojih sošolcev se je odločilo za polletno šolanje v tujini. Tudi meni je bila ta zamisel všeč, zato sem se odločila, da to poskusim tudi jaz. V Gorici ima naša družina prijatelje in zato sem jih vprašala, če bi mi lahko priporočili šolo, ki je v njihovi bližini. Priporočili so mi ŠGV, saj je eden od njihovih znancev obiskoval to šolo in sedaj sem tu.

Ali ti je težko spremljati pouk v slovenščini?

Sploh ne!

Se naše šolstvo zelo razlikuje od avstrijskega?

Ja, zelo. Šola se začne kasneje, vrednost ocen je ravno obratna kot tukaj (1 je najvišja, 5 pa najnižja). Predvsem pa je vzdušje na naših šolah bolj sproščeno (vsaj na moji). Malico recimo jemo kar v razredu, v njem ni takega reda, kot je v tukajšnjem in podobno.

Si se težko vključila v razred?

Ne, ni mi bilo težko. Sicer sem v ožjem stiku samo z nekaterimi, predvsem s tistimi iz doma, vendar se tudi z drugimi dobro razumem.

No, kaj pa rada počneš v življenju?

Rada berem, grem v mesto s prijatelji, rada tudi rišem in izdelujem nakit. Na žalost pa imam sedaj za to zelo malo časa, saj nisem veliko doma.

Ti je Slovenija všeč?

Všeč so mi Julijske Alpe in odprtost tukajšnjih ljudi.

Mišliš, da boš pogrešala našo šolo?

Verjetno bom pogrešala ljudi, ki sem jih tukaj spoznala, vendar ne bom pogrešala učnega načrta!

Ali mi za konec lahko še zaupaš svoje načrte za prihodnost?

Najprej mislim dokončati gimnazijo in maturirati, potem pa se bom vpisala na študij arhitekture v Gradcu.

M.K.

O MODELARSTVU IN MENI

Kaj je to, modelarstvo? Ali je to zabava, je to učenje ali nabiranje izkušenj iz tehnike, je to dejavnost mladih in starejših ali je to neka zvrst športa, so to dolge ure sedenja v delavnici ali so to tekmovanja in trenin-gi, je to sodelovanje v klubih ... Na vse to in še na marsikaj bi si lahko odgovorili z »da«.

Nisem še zasledil definicije besede modelarstvo, vendar kolikor poznam to dejavnost, bi po mojem to bilo ukvarjanje z miniaturnimi tehničnimi napravami, zlasti prevoznimi sredstvi. Sorodno je maketarstvo, kjer gre za izdelovanje maket –natančnih posnetkov stavb, železnic, vlakov, avtomobilov letal, ladij ..., ki lahko opravljajo funkcijo originalne naprave ali pa ne.

Pri modelarstvu pa gre za funkcionalne modele letal, avtomobilov in čolnov ali celo futurističnih vozil. Ti modeli največkrat ne posnemajo oblike realnih naprav, njihova funkcionalnost pa velikokrat prekaša realne naprave, seveda v pomanjšanem smislu zaradi svoje majhnosti ali nepotrebnosti upoštevanja tehničnih in zakonsko varnostnih omejitev, ki jih je treba upoštevati pri realnih napravah.

Sam sem spoznal modelarstvo že pri sedmih letih, ko mi je sv. Miklavž prinesel prvi model letala. Imenoval se je Punto in je bil češke izdelave. Seveda so to bili

sestavni deli v škatli, ki jih je bilo potrebno sestaviti, pobarvati in šele nato so ti skrbno in natančno setavljeni deli pole-teli. Takrat sem šele bolj opazoval očeta, kako je spretno in vsevedno lepil model iz balse. Prvi polet modelčka ni pripadel meni, ampak očetu, saj ga je samo on znal vreči iz roke, ker je bil tudi on v mladih letih modelar, kolikor so mu to omogočale takratne zmožnosti. Kmalu je prvi polet uspel tudi meni in veselje je bilo nepopisno.

Modeli lahko prekašajo zmožnosti pravih letal.

Sledili so še drugi modeli in kmalu sem tudi sam izdelal prvi model letala po svoji glavi brez načrta, skoraj brez vednosti očeta. Prvi let ni popolnoma uspel, ker model ni bil pravilno naravnjan. Po nastavitvah kotov kril in težišča z očetovo pomočjo je letalo poletelo, jaz pa sem tako prišel do novih spoznanj.

Velik preskok v moji modelarski »kari-

O MODELIH, TRENINGIH IN TEKMOVANJIH

MODELI

eri« je pomenil vstop v modelarski krožek v osnovni šoli v Šempasu, v četrtem razredu. Tukaj sem začel spoznavati bolj učeno gradnjo prostoletečih jadralnih modelov. Naslednje leto, leta 2002, me je mentor z drugimi učenci vpisal v Goriški klub mladih tehnikov in izdelovati smo pričeli modele za tekmovanja. Prvo tekmovajne je bilo v Novem mestu v zimskih razmerah, na snegu s temperaturami pod ničlo. Dosegel sem petnajsto mesto med približno tridesetimi tekmovalci. To je bil zame velik uspeh še z začetniškimi letalom »Pionir«, ki je imelo krila v celoti iz balse brez reber in prekrivnega papirja. Po tem tekmovanju sva z očetom napravila načrt za to sezono, saj sva spoznala, kako tekmovanja potekajo in tudi o osnovnih tekmovalnih modelih smo imeli že nekaj znanja. Tako je bila v tem prvem letu moja najboljša uvrstitev sedmo mesto. Leta 2004 sem v Maniagu v Italiji osvojil tretje mesto in prejel prvi pokal. Moje uvrstitve na tekmovanjih so se tako iz leta v leto izboljševale. Modele sem s pomočjo očeta, mentorjev v krožku in klubu ter starejših modelarjev izboljševal in nadgrajeval, tako danes vsebujejo že mehatronski sistem. Poleg veliko dela po delavnicah je bilo mnogo in je še vedno precej treningov in preizkušanj modelov na terenu. Tako danes tekmujem z modeli v kategoriji F1H z razpetino kril okrog 160cm in F1A z razpetino okrog 220cm.

Natančnejši opis modelov, treningov in tekmovanj pa bom predstavil v nadaljevanju.

Kot sem že omenil, tekmujem s prostoletečimi jadralnimi letalskimi modeli v dveh kategorijah, in sicer F1A in F1H. Prostoleteč jadralni model pomeni, da tekmovalac v času prostega leta modela nanj nima nikakršnega vpliva.

Gradnja modelov je lahko zelo različna. Najosnovnejši v kategoriji F1H so v celoti iz balse, krilo nima pravega profila, vendar s pravimi nastavitvami dobro leti. Nekoliko boljši so modeli, ki so še vedno grajeni iz balse in smrekovega lesa, vendar so krila že profilna, grajena iz reber in prekrita z različnimi folijami. Tako so lahko izdelani modeli obeh kategorij. Najboljši modeli pa so večinoma izdelani iz karbonskih tkanin in epoksidne smole, balsa se tukaj uporablja le kot polnilo na rebrih in nosilcih kril. Takšni modeli so zelo trdni in omogočajo večje obremenitve pri lansiranju, pa tudi kakšen padec dobro prenesejo. Krila so prekrita z lahкими tankimi folijami. Poleg tega so v sodobnih modelih v prednjem delu trupa dva ali trije mehatronski sistemi, ki krmilijo model, ko ga tekmovalac vodi na vrvi in v trenutku lansiranja – spuščanja ali odklopa z vrvice. Krmiljeno je višinko in smerno krmilo na repu modela in lahko tudi kot desnega krila. Krmilni sistem je sestavljen iz elektronskega vezja s čipom, servomotorjev in senzorskih mikrostikal

Prednji del trupa s servomotorji, elektroni in vlečno kljuko na kljuki, kjer je pripeta vrstica.

Iz servomotorjev se gibanje prenaša na repna krmila z jeklenimi vrvicami. Vodenje modela na vrstici in lansiranje se lahko prilagodi tekmovalcu in vremenskim razmeram s programiranjem čipa. Programira se lahko s prenosnim računalnikom ali dlančnikom. Poleg tega je na modelu še radijski mikrooddajnik, ki pomaga najti model, ko ta pristane dva ali tri kilometre od mesta lansiranja in smo ga v zraku izgubili izpred oči. Nekatere komponente modela je mogoče celo kupiti, vendar ne tako preprosto v trgovini. Te imajo na prodaj modelarji, zlasti iz vzhodnih držav na mednarodnih tekmovanjih. Pri gradnji modelov je treba upoštevati stroge tehnične omejitve, ki pa sta samo dve, to je maksimalna dovoljena površina kril in minimalna dovoljena teža. Za kategorijo F1H so krila lahko maksimalno 18dm² in masa minimalno 220g. Za F1A je površina kril maks. 38dm², teža pa min. 410g. Vrstica za vodenje je dolga 50 metrov pri obeh kategorijah. Trenutno imam v izdelavi dva takšna modela za kategorijo F1A.

TRENINGI

Polet modela na treningu ali tekmovanju pa izgleda približno takole. Najprej je potrebno model sestaviti, izbrati primeren program za trenutne vremenske razmere ali vrsto preizkušanja modela. Nato se na kljuko pripne vrstica, ki jo tekmovalec napne, pomočnik pa medtem pridržuje model.

Pomočnik pridržuje model in ga izpusti (oče).

Tekmovalec steče, v tem trenutku pomočnik spusti model in ta se dvigne strmo kot zmaj v vetru. Z modelom na vrstici tekmovalec lahko poljubno dolgo ali pa dogovorjen čas kroži v zraku in išče stebre dvigajočega toplega zraka.

TEKMOVANJA

Ko najde primeren steber, z modelom preveri njegov premer in hitrost dviganja ter se odloči za lansiranje. Model na vrvici spusti dovolj nizko in z vso močjo steče proti sredini stebra in ko je model na vrvici nad njim, to sunkovito potegne navzdol, da model še pridobi na hitrosti. V tem trenutku se zaradi velike sile odpne kljuka in model se osvobodi, krmilje pa vodi model strmo navzgor, da doseže še 15 do 20 metrov višine. Ko je dosegel to višino, krmilje nima nobene funkcije več za vodenje modela. Prepuščen je zračnim tokovom, dviganjem, spuščanjem in vetru. Če je tekmovalec ujel ugoden trenuten in ugodno termično dviganje je lahko model dolgo v zraku, v nasprotnem primeru pa hitro zdrsi proti tlem. Da ne bi modeli odleteli predaleč ali previsoko v oblake, je vgrajen časovnik – timer, ki po določenem nastavljenem času sproži mehanizem, ki potegne višinsko krmilo v zelo strm položaj navzgor; tako se prekine normalen let in model začne počasi padati proti tlem.

Tekmovanja potekajo po pravilih mednarodne letalske zveze FAI. V Sloveniji tekmujejo za ciklus pokala Slovenije in za državno prvenstvo, udeležujem pa se tudi tekem za svetovni pokal v kategoriji F1A. Tekmovanje je sestavljeno iz petih turnusov – petih štartov za F1H oziroma sedmih za F1A. Ponavadi traja en turnus 45 minut, v tem času mora tekmovalec opraviti en štart. Maksimalni čas leta modela, ki se šteje v rezultat, je dve minuti za F1H in tri minute za F1A.

Časi vseh turnusov se seštevajo in zmagovalec je tisti z največjo vsoto – ki je imel model največ časa v zraku. V primeru, da ima na koncu tekmovanja več tekmovalcev enak skupni seštevek – ponavadi se to zgodi, ko imajo vsi maksimalne možne čase posameznih letov – ti ponovno tekmujejo, vendar je sedaj čas leta podaljšan.

Tekmovanje za svetovni pokal, Bjelopolje, Hrvaška – čakanje na polet.

To se ponavlja, dokler ne dobimo zmagovalca. Ta del tekmovanja se imenuje » fly off«.

Po tekmovanju je razglasitev zmagovalcev in podelitev nagrad ter v Sloveniji »obvezno« kosilo.

V Sloveniji se udeležim dvanajstih tekmovanj, v tujini pa treh ali štirih za svetovni pokal.

Ker sem letos na tekmovanjih dosegal odlične rezultate, sem si nabral dovolj točk za vstop v mladinsko državno reprezentanco, ki bo avgusta naslednje leto branila slovenske barve na svetovnem prvenstvu v Ukrajini. V kategoriji F1H sem letos v skupnem seštevku v ciklusu pokala Slovenije dosegel drugo mesto, v F1A – mladinci pa prvo mesto.

Tako se tekmovanja zaključujejo in z njimi moj članek.

AMBROŽ VRTOVEC

Pokalni prvak 2007 v kategoriji F1A.

GORSKO KOLESARJENJE

Gorsko kolesarstvo je poleg teka najverjetneje med prvimi najbolj razširjenimi športi povsod po svetu. Veliko ljudi sem že povprašal, kakšno kolo imajo. Večina jih je odgovorila z: mountain bike. Čeprav ti dve besedici mogoče izgledata zelo strokovno, se je treba zavedati, da se za njima skriva precej dolga vrsta različnih kategorij gorskih koles. Ločujemo jih glede na namen uporabe. Vsaka zvrst tega športa namreč postavlja svoje pogoje. V Ameriki govorijo o vsaj štirih vrstah gorskih koles, natančni Nemci pa jih imajo vsaj dvakrat več. Poleg namena uporabe je za vsako vrsto značilna tudi teža kolesa. Žal pa se zaradi razvoja v tujih državah v kolesarskem jeziku pojavlja vse več angleških izrazov, ki jih ne slovenimo (?). Pa začnimo z najlažjimi.

Na cestah in makadamskih poteh srečamo največ cross country koles. Ločimo najmanj tri vrste: Maraton, XC race ter cross country. Mase koles se gibljejo od 9 do 13 kilogramov, navadno pa so podane brez pedal. Najlažja kolesa imajo vzmetene le prednje vilice, vedno bolj pa na trg prodirajo tudi polnovzmetena. Pri teh je zadnji blažilec namenjen predvsem za udobno vožnjo.

Kolesa za vse pogoje ali Freeride kolesa se od prejšnjih razlikujejo predvsem po malce večji teži, saj so konstruirana za precej

večje obremenitve. Najlažja med njimi so vsegorska, t.i. all mountain kolesa. To so po mojem mnenju najbolj univerzalna in tako tudi najbolj uporabna kolesa.

Malce težja v tej družini so enduro kolesa, ki pa se od prejšnjih razlikujejo le po malce večji togosti okvirja in večjem hodu obeh blažilnikov.

Sledijo prava freeride kolesa, ki dosegajo maso nekje do 17 kilogramov.

Ne smemo pa pozabiti tudi na »lenuhe«, ki jim vožnja navkreber ali pa naporen spust ne predstavljata posebnih užitkov. Zadnja leta je to področje (freestyle) močno napredovalo. Semkaj bom uvrstil vsa gorska kolesa, ki so namenjena ekstremom, vendar ne spadajo nikamor drugam. To so: BMX, dirt ter trial kolesa. Že na prvi pogled se močno razlikujejo od ostalih. Praviloma so brez menjalnikov spredaj in zadaj ter s popolnoma spremenjeno geometrijo. Navadno so zelo lahko upravljiva, ravno pravšnja za izvajanje mojstrskih trikov. Poznam ljudi, ki so se zelo hitro navdušili nad eno od teh vrst kolesarjenja. Na srečo so jih visoke cene koles takoj odvrnile od nakupa, ki bi bil najverjetneje zgrešen. Kakor pri drugih stvareh, tudi tukaj velja načelo, da je treba začeti s skromnostjo. Stavim, da nihče od slavnihih spustašev ni naredil svojega prvega skoka z vrhunskim kolesom. Takoj na začetku se je treba vprašati, kaj me sploh veseli? Sam sem se s tem vprašanjem ukvarjal kar nekaj časa. Začel sem z gorskim, potem sem nekaj časa vozil cestno, naposled pa sem za vedno obtičal na

vsegorskem kolesu. Že prej sem omenil, da so to najbolj univerzalna kolesa, torej najbolj primerna za tiste, ki se navdušujejo nad dvema različnima kategorijama hkrati, recimo freeride in xc. S temi kolesi smo sposobni premagovati vse ovire – od zahtevnih vzponov do spustov. Sicer niso razvita za visoke skoke, vendar se z njimi z lahkoto dosega velike hitrosti tudi na malce zahtevnejšem terenu.

Ta zvrst se je začela uveljavljati pred približno tremi leti, ko so v ameriškem Scottu razvili slavnega Ransoma, ki pa (vsaj pri nas) nikoli ni dosegel pričakovanega navdušenja kolesarjev in je prodajalcem uspelo prodati le malo teh koles. Kupce, med katere sem spadal tudi jaz, je najbrž najbolj bodla cena, ki se je gibala med 2500 in 6000 evri, odvisna pa je bila od različice kolesa.

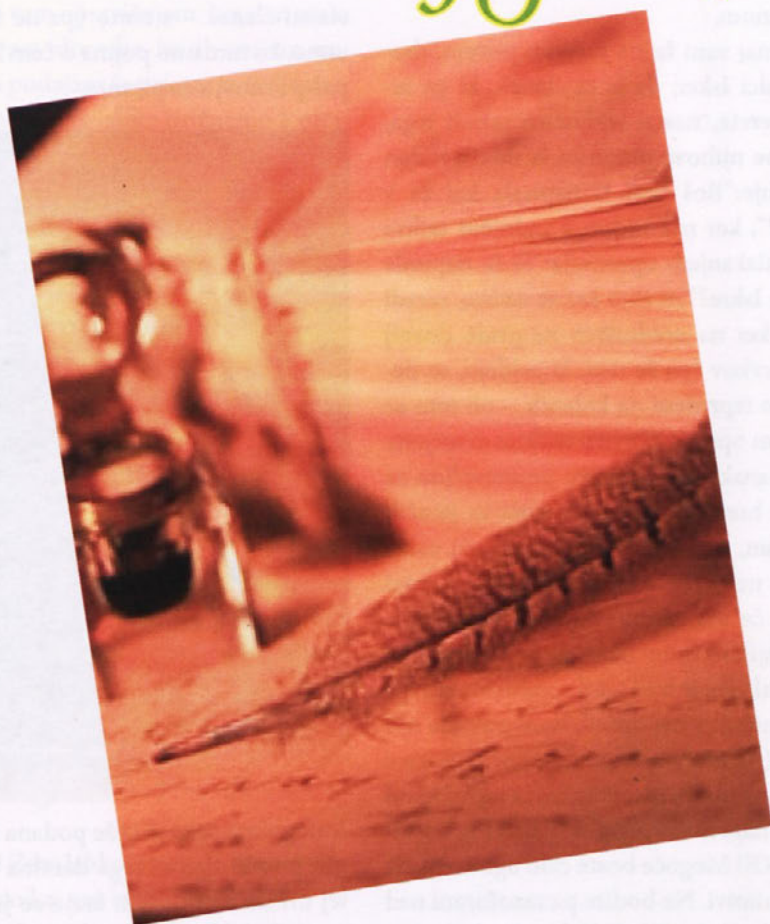
Takrat se je začenjala doba gorskih koles iz ogljikovih vlaken, ki še vedno traja. Vsekakor pa so ta kolesa manj vzdržljiva. Zadnje čase pa se ta material uporablja tudi za izdelavo drugih delov, na primer vzmetenih vilic, zadnjih amortizerjev, krmil in celo zavornih diskov. Sam podpiram uporabo ogljikovih vlaken pri kolesih z izključno tekmovalnim namenom, nikakor pa pri takšnih za rekreativno vožnjo.

Sicer pa je brez smisla preveč razpravljati o kolesih, saj naposled spoznamo, da kolo ni najpomembnejše. Važne so sposobnosti posameznika ter zadovoljstvo, ki ga prinaša ta šport.

KO SE NAŠI DIJAKI RAZPIŠEJO

KAKO NASTANE ČLANEK ALI KRATEK TEČAJ ZA ŠKOFIJCE, DA BODO ZNALI NAPISATI KAJ ZA "ISKRE"

Mnogo pesnikov je že pisalo o tem, kako nastane pesem, kako nastane poezija, mnogo pisateljev, kako nastane zgodba in mogoče je kdo napisal tudi, kako nastane članek. Vendar pa gotovo vsako delo nastane iz drugačnega razloga, z drugačnim namenom.

Zato naj vam že na začetku povem, dragi bralci Isker, da je ta članek, ki ga sedaj berete, nastal izključno zaradi tega, ker me njihova urednica iz dneva v dan sprašuje: "Boš tudi ti napisala kaj za v Iskre?", ker me vedno v zadnjem tednu pred tiskanjem opominja: "Si že napisala kaj za Iskre?" in zato ker se vedno, zaradi tega, ker na uredništvo ne pride dovolj prispevkov (pa še tisti, ki pridejo, so dejansko izprošeni na kolenih – ob tem se moram opravičiti vsem redkim avtorjem, ki dejansko kaj napišete prostovoljno za Iskre, brez našega tečnarjenja in tisočih "prosim, prosim, prosim") jezi, da zakaj nihče ne prebere uvodnika! Torej, dragi moji, če vas zanima in slučajno nimate prejšnjih izvodov Isker, da bi jih odprli in prebrali, kaj je bilo tako revolucionarnega napisanega v uvodniku, bom povzela njihove (namreč vseh uvodnikov) vsebine v nekaj besedah: Napišite kaj za iskre! In od sedaj naprej vas prosim: BERITE UVO-DNIKE! Mogoče boste celo ugotovili, da so zanimivi. Ne bodite pa razočarani nad tem, da ni več nikakršnih pobud za pisa-

nje prispevkov. Zato tokrat prevzemam to vlogo jaz s svojim člankom, saj je naša urednica iztrošila vse moči za prosjačenje in zato, ker boste mogoče članek celo prebrali, saj nima naslova "Uvodnik".

Sicer pa moj namen ni bil ta, da bi vas nagovarjala k ustvarjanju. Trenutno le izpolnujem obljubo, da bom za kakšno stran odebelila naše Iskre. Preprosto sem se usedla za računalnik in začela razmišljati, o čem naj pišem. In tako začne nastajati članek – s temo (pa ne temo kot temo, ko nimamo pojma o čem bi pisali), pač pa snovjo za pisanje.

Mnogokrat nam je ta že podana in začnemo pisati: tega in tega datuma ob tej in tej uri na tem in tem kraju se je zgodilo to in to ... itd. Zato bi vas ob tem v imenu

nekaterih četrtoletnikov še nekaj prosila: zastavite prispevek bolj zanimivo, ne pa vse po enakem kopitu! Sem zahtevna, ali ne? Vendar se še v Iskrah pozna, da smo katoliška šola, saj postajajo kot tista mala knjižica z evangeliji, ki smo jo v letu Svetega pisma dobili v Stični. Prelistajte nekaj strani in videli boste, da se skoraj vsak evangelij začne s: "Tiste dni ...". Ampak Sveto pismo je nekaj drugega (je posebne vrste članek, če tako pogledamo), poleg tega pa se vam opravičujem, ker sem malo pod vplivom filozofije, ko ob svojem razmišljanju podajam še primer iz življenja. Ko imamo temo, lahko pričnemo s pisanjem. Vsak človek ima svoj slog in lepo je, če članek obarvamo v svojem stilu (pa naj bo ta emo, punk, pop ali hardrock). Pa ne pretiravat! Potem izdelek ponudimo nekemu v branje, da popravi morebitne napake, ga v slučaju, da še ni natipkan, spravimo v digitalno verzijo in pošljemo na elektronski naslov odgovornih za glasilo. Za tiste bolj lene pa: če se vam res ne ljubi, si ni treba izmišljevati, da se vam je ravno te dni pokvaril računalnik, da na šolskem ne pridete nikoli na vrsto in da šo sosedje odšli ravno na potovanje, tako da res nimate dostopa do "Worda". Le prinesite in se bo že skupina strokovnjakov za prepoznavanje hieroglifov ukvarjala z vašo črkarijo.

Torej? Je ta postopek pretežak za cvet vipavske inteligence?

Ne?

No, lepo! Zdaj lahko na uredništvu pričakujejo kaj več kot nekaj lističev in mailov. Pa res kaj napišite, da mi ne

bo še med mojim zavzetim študijem pozvonil telefon in se bo na drugi strani oglasil glasek: "Boš tudi ti napisala kaj za v Iskre?"

B. N.

KAJ SI BODO ŠE IZMISLILI?

Vas zanima, kako preživljamo čas (ko nismo v šoli) domski dijaki? Verjetno bi nas večina odgovorila: "Ah, tudi to bomo morali preživeti," ali kako drugače. Nekateri ste verjetno mišljenja, da je to nekaj enkratnega, ker te starši ne nadzorujejo, ampak verjemite, da bi bilo to včasih (verjetno) boljše. Ker si lahko naš "vsakdanji" urnik preberete v šolskih publikacijah, bi vam raje predstavila nekaj drugega, kar vam verjetno ni tako znano – domska pravila.

Poleg tistih, ki smo jih v modrih knjižicah dobili na prvem srečanju vzgojne skupine in veljajo za formalna, so med šolskim letom nastala tudi nova, nezapisana, ki jim lahko preprosto rečemo prepovedi. To so npr. nedovoljen vstop v druge sobe, če v njih ni stanovalcev, prepovedano pitje čaja iz skodelic med učnimi urami ipd.

Po vseh teh prepovedih smo prišli do ideje, da mogoče nimajo več kaj prepovedati, vendar so nas vzgojitelji kmalu postavili na realna tla. V začetku drugega ocenjevalnega obdobja nam je bilo po zvočniku sporočeno, da je nekdo tiskal plonk-listke. Slednjega so prosili, naj pride kopije plačat (seveda kopij ne dobi), vsemu temu pa je sledila (predvidena) prepoved o tiskanju plonk-listkov. Nismo vedeli, ali bi se smejali ali jokali ... res se nam zdi neumno ... Ali mislijo, da se bomo s tem (ko nam bodo prepovedali tiskanje plonkov) več učili (kot da se že tako ne dovolj) oz. da bodo s

KO SE NAŠI DIJAKI RAZPIŠEJO

tem preprečili plonkanje?! Kaj so sploh mislili, da bodo s tem dosegli?!

O tej prepovedi bi lahko še veliko komentirali: kaj bomo mi s tem pridobili, zakaj se vzgojiteljem to zdi tako grozno ... Vendar smo se s tem sprijaznili (saj vemo, da obstajajo tudi druge metode za "izdelavo" plonk-listkov) in začeli razmišljati o tem, kaj bi nam v dijaškem domu še lahko prepovedali ... Imate vi morda kakšno idejo?

B. K.

HAIKU

Ko sonce leže,
nam v mraku svetlobo
luna postreže.

Lev gleda noja,
noj opazuje jajce
lupina počí.

Mlad hrast sameva
na vrtu stare hiše.
Kje so ostali?

Sam sem v temi
in mraku, ti pogledaš
me v oči in ...

Čudovit je dan
in vsi se veselimo,
prihaja pomlad.

Zvezda se utrne,
brž si nekaj zaželim:
Oh, čokolada!

Danes je lep dan.
sonce sije na vso moč.
Bliža se pomlad.

Bilo je lepo,
jaz sem gledal v nebo,
ptički peli so.

Knjiga odprta,
polna junaških prigod,
glej vitez zmaga.

Vsak dan skoraj sam,
samo s knjigo na strani,
cel dan zrem drugam.

Misli hitijo,
v daljave bežijo, kam?
Iščejo srečo.

To so sličice,
sličice premične,
vsi ga vidimo.

Danes pada sneg
mimo okna mojega –
učim se težko.

Vsako jutro ko
se zbudim, slišim tvoj glas,
kako rad me imaš.

Ko tebe srečam,
te pogledam in rečem:
Dober dan želim!

Poglej, tam spodaj
cvetlica na soncu je,
ne vidim je več.

Morje. Počasi
pluje barčica težko,
vihar zdrobi jo.

Sivo predmestje,
monotoni koraki,
piš vetra zdrami.

Ura na steni,
na polici koledar,
v srcu brezčasje.

Kapljica dežja
pade dol na mokra tla.
spet je vse tiho.

Rdeč sadež,
grešna senca drevesa,
ljubezen pod njim.

NE ZANIMA ME ...

Ne zanima me, s čim si služiš kruh. Rada bi vedela, po čem hrepeniš in ali si upaš sanjati, da bi si izpolnil to srčno hrepenenje. Ne zanima me, koliko si star. Rada bi vedela, ali boš tvegaj, da te bodo drugi imeli za bedaka zaradi tvoje ljubezni, zaradi tvojih sanj, zaradi pustolovščine tvojega življenja. Ne zanima me, kateri planeti so v kvadratu s tvojo luno. Želim vedeti, ali si se dotaknil središča svoje bridkosti, ali te je življenje s svojimi izdajstvi odprlo ali pa te je strlo in si se zaprl, da te ne bi dosegla nobena bolečina več. Rada bi vedela, ali lahko mirno obsediš z bolečino, ne da bi jo poskusil skriti, zabrisati ali odpraviti. Vedeti hočem, ali znaš živeti z radostjo, ali lahko razposajeno plešeš in dovoliš, da te zanos preplavi do konic prstov na rokah in nogah, ne da bi nas druge opominjal, da moramo biti realni, da se moramo zavedati omejenosti človeškega bivanja. Ne zanima me, ali je zgodba, ki mi jo pripoveduješ, resnična. Rada bi vedela, ali si upaš razočarati drugega, da bi ostal zvest sebi, ali lahko preneseš, da si obtožen izdajstva, ne da bi izdal svojo dušo. Ne zanima me, kje živiš in koliko denarja imaš. Rada bi vedela, ali se po noči žalosti in obupa, izmučen in premražen do kosti lahko dvigneš in narediš, kar je treba za svoje prijatelje. Ne zanima me, koga poznaš, niti kako si se znašel tukaj. Zanima me, ali boš pripravljen stati z menoj sredi ognja, ne da bi se umaknil. Ne zanima me niti kje, niti kaj, niti pri kom si se učil. Rada bi vedela, kaj te podpira od znotraj, ko je vsega drugega konec. Rada bi vedela, ali znaš biti sam s seboj in ali ti je res všeč družba, ki jo imaš v trenutkih praznine ...

SHADE

PRINCESA KRVI

Obraz bled kot zid ne gane se,
življenje to sladko ugasnilo je.
V luži krvi tam na tleh zdaj leži,
obup pa kriči ven iz njenih oči.
V prsih je rana zadela srce,
telo pa nikar ne premika se.
V žamet zavita princeska tam spi,
njen princ pa poleg nje v obupu kleči.
Drži jo za roko, ledeno roko
in vedno hitreje diha globoko.
Diha zase in še za njo,
ker njeni dihljaji ugasnili so.
V luži krvi leži tam na tleh,
na njenem obrazu neviden je smeh.

SHADE

OBTOŽBA

Volčji smeh se sliši, ga slišiš tudi ti?
nekje v moji duši je,
kriči.

Da sem znova vse zmočila,
da sem se še enkrat narobe odločila,
da sem vse le jaz le jaz in jaz ...
A kaj ko kriva.

Gledam nazaj, časa ni moč obrniti,
iščem opore, da bi našla izhod,
da bi našla nekaj, kar bo pobrisalo staro pot,
prsti mi tipkajo v prazno po tipki delit,
a praznina ostaja, praznina mojega bistva
tam nekje, me čaka za vogalom,
in me stiska k tlom, ko mi pravi, da sem to jaz, le jaz in jaz,
in da sem kot ta jaz zgrešena.

Ta volčji smeh, ki obtožuje,
ta krohot v meni, ki me uničuje, da nisem nič,
da nikoli nič ne bom postala,
da bom vedno le megla, ki jo bo že sapica v nič pognala.

A kaj pa vem,
še vedno iščem sonce, ker si ga želim,
čeprav v duši zbita, vendar še živim.
Hudo mi je in srce moje pravkar stresa jok,
a solze ne bolijo, solze kot balzam ranam so oblok.
Nekje je v meni skrita vera,
ki pravi, da vendarle je nekaj v meni skrito,
kar ni slabo,
kar bo komu dosti dobrega dajalo.
To mi da moč, da ne bi kar zaspala,
da se ne bi dokončno vdala.

Jočem in vem,
da je vsaka solza bližje tistemu žarku, ki je namenjen meni,
hrepenim po njem, da bi ga izpila, da hrepenim,
hrepenim po Njem, po tisti roki, ki me od vedno je vodila.
In čakam, da se mi um zopet zbistri,
da ga zopet trdno bom držala,
znova spokojno zaprla oči,
in se mu predala.

NAPAKE NAJSTNIKOV

Žalostno je, tako žalostno, da smešno se zdi,
ko poslušáš ljudi, pravzaprav, ko poslušáš sebe.

Smešno je, kako kažemo na drugih ljudi slabosti,
pa jih na sebi imamo več kot zadosti.

Smešno je, smešno, ko nas napuh preplavi,
in vidimo lastnino drugega, ko največja blaginja se okoli nas postavi.

Smešno, kako se delamo lepi, močni in trpežni,
ko pa vsak tako neskončno kliče po ljubezni.

Smešno mi je, ker se zanesemo le nase in se zaupanja bojimo,
ko pa prijateljstvo spoznamo, zgolj ko vse si med seboj delimo.

Čudno je, da se potem čudimo, da gre nam kaj narobe,
čudno se nam zdi, ker so v naših očeh vsi sitnobe.

Saj ne vem, ali naj uporabim kar besedico noro,
ali pa zgrešeno,
ogabno,
ali vendarle čudežno ...

Ker na koncu še vsakega zadene,
vsaj kdaj,
potihoma,
kakšen biserček,
in odpre srce, da ga obišče ljubezen.

ANA KRIŽNIČ, 1. B

Spet si jo lahko videl v tistem zelenem dolgem plašču z velikimi črnimi gumbi. In rdečim širokim dežnikom, ki je lovil bele kose snežink. Da se niso prepletli z rdečimi skodranimi laski, ki so ušli debelemu šalu. Težko ukrotljivimi, plešoč z mrzlim vetrom. Samo včasih je kateri izmed belih kepic uspelo, da se je prikradla med njene žive nitke, se prepletla s kodri – in umrla kar tam. Ko jo je toplota njenega telesa spremenila v vodno kapljico.

Hodila je hitro. Vzravnano. Zdelo se je, kot da sploh ne prepogiba kolen. Z eno roko je držala dežnik visoko visoko, drugo pa je grela v žepu zelenega plašča. Včasih si je popravila šal, pokrila z njim rdeč nosek – bala se je, da ji bo koža še bolj razpokala. – Na levem licu je imela še vedno sledove rdečih prepokanih žilic, spomin, ki ga je lanska zima pustila njeni občutljivi beli polti. Vselej je šal popravila hitro, z enim samim, odrezanim gibom. Bilo je mrzlo. Bal sem se za njeno bledo roko. Bilo je mrzlo.

Skoraj nikogar še ni bilo zunaj v tem mladem zimskem jutru. Tako težko se je izviti iz gorke odeje, če veš, da so tla mrzla, slišiš, kako se burja zaganja v vogale sosednjih hiš, in pri tem žvižga hladne pesmi. Ko je človek enkrat zunaj, ko ga ne greje več peč, ampak mu vdira hlad v vse pore, ki jih vztrajno zakriva s šali, kapami in plašči – je vse drugače. Se greje sam, kolikor more – s tem, kar je zjutraj pojedel. Začuti, da se mora boriti, da preživi, mora goreti od znotraj, da mu bo toplo. In začuti, da gori. Da je topel – ne, to ni tako samoumevno, kot se zdi. Človek gori. Živi. Sam od sebe. Toploto hrani med kožo in blagom in tkivi – drži jo globoko globoko. Ob tem spoznanju sem se počutil močnejšega.

Šla je naprej, mimo spranih hiš, zabojnikov za smeti, zasneženega drevoreda. Zdelo se je, kot bi veje mladih orehov, posejanih v dolgi vrsti, privlačile snežinke. Kot bi imele v sebi močan magnet, ki bi jih vabil na njihovo površino. Vse bele so bile, veje – polepljene s snežinkami, kot oblečene v svečano plesno vlečko. Dajale so vtis krhkosti, kot bi se koj zlomile, če bi jih nagnil. Dragocenosti.

Dvignila je glavo in nagnila dežnik navzgor, da je bolje videla. Njene zelene oči so se spočile v mirni tih belih. Zdelo se mi je, da so v drevju vzbudile nostalgijo po pomladi te oči. Ker v njih je bila pomlad. V njej. Kot bi cvetele rdeče rože v njenih kodrih! Zdelo se mi je, kot bi jih od daleč vohal. Ali vsaj poskušal sem jih zavohati, pa mi ni uspelo. Sedaj jih je zasipal sneg.

Naprej je šla, najbrž se ji je mudilo. Ker se mi je zdelo, da bi ves dan rada zibala pogled med krhkimi vejami preoblečenih orehov. Ko bi le lahko.

Nisem opazil, kdaj je odšla! Tako globoko se je moj pogled zgubil med labirinti belih vej. Najbrž je iskal rdeče rože. Sploh nisem opazil, kdaj je odšla! Kako je le mogoče?

Saj sem vso pot hodil za njo. Tiho in previdno kot za prikaznijo. Izgubila se je med starimi hišami z belimi kapami, iskal sem njene sledi, ali vsaj kako rdečo rožo. Upal sem, da tod hodi prav vsako jutro, pa je slučajno nisem nikoli prej opazil. Čeprav sem vselej tod hodil sam, prežgodaj je bilo, da bi koga srečal. Sledi so napolnile snežinke, veter je izbrisal še zadnje dokaze o njej. Gledal sem bele veje. In čakal zelene pomladi. A naslednji dan je ni bilo več.

IVANA, 2. B

Glavne urednice:

Tanja Bolko
Anja Bolko
Natalja Budin

Tehnični urednik:

Črt Harej

Fotografije:

Člani fotografskega krožka

Avtor naslovnice:

Blaž Vidmar

Naklada:

200 izvodov

Vipava, marec 2008

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VIPAVI

Solsko glasilo

37.014.77

ISKRE

Iskre

inv.št:K /

17488

Semenišče Vipava

17488